

**T.C.
ADİYAMAN VALİLİĞİ
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ**

Adıyaman İLİ 2017 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
Hasan BOZBAY
Çevre Mühendisi**

ADİYAMAN - 2018

ÖNSÖZ

Çağımızın en önemli sorunu haline gelen çevre kirliliği, bizlere doğal hayatın ciddi manada korunması gerekliliğini öğretti. Bunun yanında doğanın sonsuz olmadığını ve bir gün bitebileceğini ve bu nedenle tedbirlerin alınmasının zorunluluk olduğunu öğrendik.

Kıt olan kaynaklarımız bizim hoyratça kullanacağımız şahsi malımız olmayıp, bu değerler gelecekte kuşaklara miras bırakacağımız değerlerdir.

Bunun yanı sıra en büyük ihtiyacımız olan çevre bilincini toplumda istenilen düzeye çıkarmak için her birey üzerine düşeni yapmalı ve sosyal hayatın her merhalesinde uyarıcı görevini üstlenmelidir.

Her yıl Müdürlüğümüzce hazırlanan Çevre Durum Raporu'na ilişkin verilerin elde edilmesindeki zorluklar çerçevesinde en iyi olanı sunma gayreti içinde olan mesai arkadaşlarıma teşekkür eder, verileri bizden esirgemeyen tüm kurumların çalışmalarında başarılar dilerim.

Abdulkadir KANDEMİR
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü V

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ.....	1
A. HAVA.....	3
A.1. HAVA KALİTESİ	3
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN ÖGELER.....	6
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR	9
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI.....	9
A.5. EGZOZ GAZI EMİSYON KONTROLÜ	11
A.6. GÜRÜLTÜ	11
A.7. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	12
A.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	12
B. SU VE SU KAYNAKLARI	13
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	13
B.1.1. Yüzeysel Sular	13
B.1.1.1. Akarsular.....	13
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	13
B.1.2. Yeraltı Suları	15
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	16
B.1.3. Denizler	16
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	17
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	17
B.3.1. Noktasal kaynaklar.....	17
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar.....	17
B.3.1.2. Evsel Kaynaklar	17
B.3.2. Yayıllı Kaynaklar	18
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar.....	18
B.3.2.2. Diğer	18
B.4. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ.....	18
B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu	18
B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	18
B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti	18
B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	19
B.4.2. Sulama	19
B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	19
B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı.....	19
B.4.3. Endüstriyel Su Temini	20
B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	20
B.4.5. Rekreasyonel Su Kullanımı.....	20
B.5. ÇEVRESEL ALTYAPI.....	21
B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisleri Hizmetleri	21
B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri	23
B.5.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	23
B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	23

B.6. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	23
B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar	23
B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı	24
B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	24
B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	24
B.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	25
C. ATIK.....	26
C.1. BELEDİYE ATIKLARI (KATI ATIK BERTARAF TESİSLERİ)	26
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI.....	28
C.3. AMBALAJ ATIKLARI	28
C.4. TEHLİKELİ ATIKLAR.....	29
C.5. ATIK MADENİ YAĞLAR.....	30
C.6. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER.....	31
C.7. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR.....	32
C.8. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)	33
C.9. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR (AEEE)	34
C.10. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ (HURDA) ARAÇLAR	35
C.11. TEHLİKESİZ ATIKLAR	36
C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları.....	36
C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	36
C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları.....	36
C.12. TIBBİ ATIKLAR.....	37
C.13. MADEN ATIKLARI	38
C.14. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	38
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	39
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR.....	39
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	39
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK.....	40
D.1. FLORA	40
D.2. FAUNA.....	40
D.3. ORMANLAR VE MİLLİ PARKLAR	40
D.4. ÇAYIR VE MERA	40
D.5. SULAK ALANLAR	40
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	40
D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	40
E. ARAZİ KULLANIMI	41
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	41
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA	42
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	42
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	42
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ.....	43
F.1. ÇED İŞLEMLERİ	43
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	44

F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	45
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	46
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ.....	46
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	47
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	48
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	49
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	49
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ.....	50
EK-1: 2017 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU	51
BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ	52
BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ	56
BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ.....	61
BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI	62

ÇİZELGELER DİZİNİ

	Sayfa
Çizelge A.1 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	4
Çizelge A.2 - EPA hava kalitesi indeksi	4
Çizelge A.3 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	5
Çizelge A.4 - Adıyaman ilinde 2017 yılında evsel ısınmada kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler	8
Çizelge A.5 – Adıyaman ilinde 2017 yılında sanayide kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler	8
Çizelge A.6 Adıyaman ilinde 2017 yılında kullanılan doğalgaz miktarı	8
Çizelge A.7 – Adıyaman ilinde 2017 yılında kullanılan fuel-oil miktarı.....	8
Çizelge A.8 - Adıyaman ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler.....	9
Çizelge A.9 - Adıyaman ilinde 2017 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	10
Çizelge A.10 - 2017 yılında Adıyaman ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı	11
Çizelge B.11 – Adıyaman ilinin akarsuları	13
Çizelge B.12 - Adıyaman ilinde mevcut sulama göletleri.....	14
Çizelge B.13 – Adıyaman ilinin yeraltı suyu potansiyeli.....	16
Çizelge B.14 - (.....) ilinde 2017 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları.....	17
Çizelge B.15 – Adıyaman ilinde 2017 yılı kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	22
Çizelge B.16 – Adıyaman ilinde 2017 yılı OSB’lerde atıksu arıtma tesislerinin durumu	23
Çizelge B.17 .- Adıyaman ilinde 2017 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler	23
Çizelge B.18 – (.....) ilinde 2017 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	24
Çizelge B.19 - Adıyaman ilinde 2017 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	25
Çizelge B.20 - Adıyaman ilinde 2017 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları	25
Çizelge C.21 Adıyaman ilinde 2017 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	27
Çizelge C.22 - Adıyaman ilinde 2017 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları	28
Çizelge C.23 - Adıyaman ilinde atık işleme ve miktarı	29
Çizelge C.24 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları ...	30
Çizelge C.25 – Adıyaman ilinde 2017 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler	31
Çizelge C.26 – Adıyaman ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)	31
Çizelge C.27 - Adıyaman ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (Kg)	31
Çizelge C.28 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	32
Çizelge C.29 – Adıyaman ilinde 2017 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler ...	33
Çizelge C.30 – Adıyaman ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)	33
Çizelge C.31 – Adıyaman ilinde 2017 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	35
Çizelge C.32 - Adıyaman ilinde 2017 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı	35

Çizelge C.33 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma, taşınma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri.....	36
Çizelge C.34 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri üretim kapasiteleri, cüruf ve bertaraf yöntemi	36
Çizelge C.35 – 2017 yılında Adıyaman ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	37
Çizelge C.36 - Adıyaman ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı.....	37
Çizelge C.37 – Adıyaman ilinde 2017 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı	38
Çizelge C.38 – Adıyaman ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı.....	38
Çizelge Ç.39 – Adıyaman ilinde 2017 yılında SEVESO kuruluşlarının sayısı.....	39
Çizelge E.40 – 2017 yılı için Adıyaman ilinde arazi sınıflandırması.....	41
Çizelge F.41 – Adıyaman İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2017 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı	43
Çizelge F.42 – Adıyaman ilinde 2017 yılında Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları.....	44
Çizelge G.43 - Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı ...	46
Çizelge G.44 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları.....	47
Çizelge G.45 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı ..	48

ŞEKİLLER DİZİNİ

	Sayfa
Şekil A.1 – Adıyaman ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	9
Şekil A.2 - Adıyaman ilinde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği	9
Şekil A.3. - Adıyaman ilinde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği	10
Şekil A.4 – Adıyaman ilinde 2017 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı.....	11
Şekil B.5 - Adıyaman ilinde 2017 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	18
Şekil B.6 - Adıyaman ilinde 2017 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	20
Şekil B.7 - Adıyaman ilinde 2017 yılı kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı.....	21
Şekil C.8 - Adıyaman ilinde katı atık kompozisyonu	26
Şekil C.9 - Adıyaman ilinde 2017 yılı kayıtlı ekonomik işletmeler.....	28
Şekil C.10 – atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi.....	29
Şekil C.11 – Adıyaman ilinde atık madeni yağ toplama miktarları*	30
Şekil C.12 – Adıyaman ilinde yıllar itibariyle atık akü toplama ve geri kazanım miktarı (ton)	31
Şekil C.13 – Adıyaman ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (Ton/Yıl)	33
Şekil C.14 - Adıyaman ilinde 2017 yılı atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)	34
Şekil C.15 - Adıyaman ilinde 2017 yılı AEEE işleme tesis sayısı	35
Şekil E.16 – Adıyaman ilinde 2017 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	41
Şekil F.17 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı ..	43
Şekil F.18 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı	44
Şekil F.19 – Adıyaman ilinde 2017 yılında verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin sektörlere göre dağılımı.....	45
Şekil F.20 - Adıyaman ilinde 2017 yılında verilen lisansların konuları.....	45
Şekil G.21– Adıyaman ilinde ÇŞİM tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı	47
Şekil G.22 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	48
Şekil G.23 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı	49

GİRİŞ

Adıyaman ili Orta Fırat Havzasında ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunmaktadır. Kuzeyinde Anti-Toros Dağları ve güneyinde Fırat Nehri ile çevrilidir. Doğusunda Diyarbakır, batısında Kahramanmaraş, kuzeyinde Malatya, güneyinde Gaziantep ve Şanlıurfa illeri ile sınırı bulunmaktadır. Merkez ilçe; Doğusunda Kahta, Sincik ve Gerger, Batısında Besni, Tut ve Gölbaşı, Kuzeyinde Çelikhan ve Güneyinde Samsat ilçeleri yer almaktadır. 2016 yılı sonu itibariyle il nüfusu 615.076'tır. Merkez ve ilçe bazında aşağıda gösterilmiştir.

İlçeler ve nüfusları:

Merkez.....	301.589
Besni.....	75.499
Çelikhan.....	15.326
Gerger.....	18.244
Gölbaşı.....	49.059
Kahta.....	120.859
Samsat.....	7.530
Sincik.....	17.034
Tut.....	9.936

Adıyaman ili merkezi Orta Fırat bölümü içinde yer alır. Kuzeyde bulunan Çelikhan ile Gerger ilçelerinin bir kısmı Doğu Anadolu Bölgesine, Batıda bulunan Gölbaşı ile Besni ilçesinin bir kısmı ise Akdeniz Bölgesine dahil edilmiştir.

Adıyaman ilinin Kuzeyinde Malatya ili (Pütürge, Yeşilyurt, ve Doğanşehir ilçesi), Batıda Kahramanmaraş ili (Merkez ili Pazarcık ilçesi), güneybatıda Gaziantep (Araban ilçesi), güneydoğuda Şanlıurfa ili (Siverek, Hilvan, Bozova, ve Halfeti ilçeleri), doğuda ise Diyarbakır ili (Çermik ile Çüngüş ilçeleri) bulunmaktadır. Merkez ilçe dahil 9 ilçesi ile 449 köyü vardır.

Adıyaman ili Güneydoğu Anadolu Bölgesi kuzeybatı kesiminde 38° 11' ve 37° 25' kuzey enlemleri ile 39° 14' ve 37° 31' doğu boylamları üzerinde yer alır. Kuzeyinde Anti-Toros dağları güneyinde Fırat Nehri bulunmaktadır.

- Deniz seviyesinden yüksekliği 669 metredir.
- İl sınırları içerisindeki alan 7.337 km² 'dir.
- Merkez ilçenin alanı ise 1 814 km² 'dir.
- İlimizin iklimi kısmen Akdeniz kısmen de karasal iklim karakteristiğini kapsamaktadır.

Kuzey kesimi, Torosların uzantısı olan Malatya dağları ile kaplıdır. Güneye inildikçe yükseklikler azalır ve tamamı ile ova nitelikli araziler başlar. Çelikhan, Tut ve Gerger ilçelerinin tamamına yakını dağlık bir özellikte görünür. Merkez, Besni ve Kahta ilçelerinin kuzey kesimleri dağlık, güney kesimleri ova şeklindedir. Samsat ilçesi ise ilin en düşük arazilerine sahiptir.

Adıyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan, tarih sahnesindeki yeri ilk insanlara dek uzanan, pek çok değişik kültüre merkezlik etmiş olan gerçek bir kültür ve turizm kentidir. Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Adıyaman toprakları üzerinde, insanlık tarihinin bütün dönemlerinde yaşanmışlığa dair bulgular elde edilmiştir.

Adıyaman'da gıda sanayi, maden-taş ve toprağa dayalı sanayi, pamuk işleme ve tekstil sanayi ile imalat sanayine yönelik üretimler yapılmaktadır.

İl Müdürlüğümüz ÇED İzin ve Denetimden sorumlu şube müdürlüğü görevini Alaattin KOCA ve Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü görevini Abdulgani ADIYAMAN yürütmektedir.

ÇED İzin ve Lisans Şubesinde 3 Çevre Mühendisi ve 4 tekniker bulunmaktadır.

Çevre Yönetimi ve Denetim şubesinde ise 2 Çevre Mühendisi, 1 Kimyager, 4 Tekniker ve 1 Bilgisayar işletmeni bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirleticiler konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd., 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır. Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesini iyi, orta, kötü, tehlikeli vb. şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği problemleri ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd., 2003a). Bir bölgedeki kirleticiler seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd., 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirleticiler için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, EPA (Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı) Hava Kalitesi İndeksinin ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uyarlanması sonucu oluşturulmuştur. 5 temel kirleticiler için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1’ de verilmektedir.

Çizelge A.1 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.2 - EPA hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.3 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER (µg/m ³)							UYARI EŞİĞİ
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	500	500	470	440	410	380	350	500 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	250	250	225	200	175	150	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim’den 31 Marta kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	20	20	20	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	---	300	290	280	270	260	250	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de –hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	60	60	56	52	48	44	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	---	30	30	30	30	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	100	100	90	80	70	60	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	60	60	56	52	48	44	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	1	1	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	10	10	10	10	9	8	7	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	16.000	16.000	14.000	12.000	10.000	10.000	10.000	----

*Arsenik (As), kadmium (Cd), nikel (Ni), ve benzo(a)piren kirleticileri için Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde hedef değerler ve hedef değere ulaşılacak tarih bulunmamaktadır.

*Ozon (O₃) kirletici için Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde bilgilendirme ve uyarı eşiği ile hedef değer ve uzun vadeli hedef bulunmaktadır.
(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi: 2013/37 – EK-II)

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Ögeler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO_2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO_2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO_2), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO_2 'den ozon veya radikallerle (OH veya HO_2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO_2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO_2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO_2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 μm 'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 μm 'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkalı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'nin global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'nin ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xylen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.*

Çizelge A.4 - Adıyaman ilinde 2017 yılında evsel ısınmada kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Kömür	İskenderun	25.600	6400	19	0,3	6	10
Kömür	Samsun	8.000	6400	21	0,5	7	12

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.5 – Adıyaman ilinde 2017 yılında sanayide kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
Yerli							

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

Çizelge A.6 Adıyaman ilinde 2017 yılında kullanılan doğalgaz miktarı (Akmercan Gaz Doğalgaz Dağıtım Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti., 2018)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	59.355.128	9.255,34
Sanayi	15.275.366	9.255,34

Çizelge A.7 – Adıyaman ilinde 2017 yılında kullanılan fuel-oil miktarı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m ³)	Isıl Değeri (kcal/kg)	Toplam Kükürt (%)
Konut	0		
Sanayi	0		

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

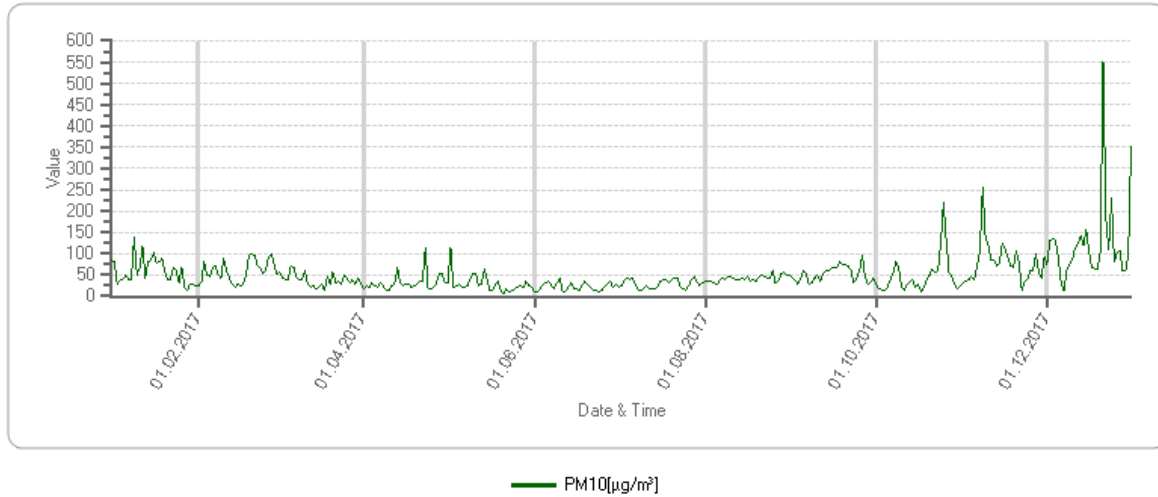
Şekil A.1 – Adıyaman ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

Çizelge A.8 - Adıyaman ilinde hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler (havaizleme.gov.tr, 2018)

İSTASYON YERLERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLİTİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₂	HC	PM ₁₀
Merkez	436349 - 4178886	X					X

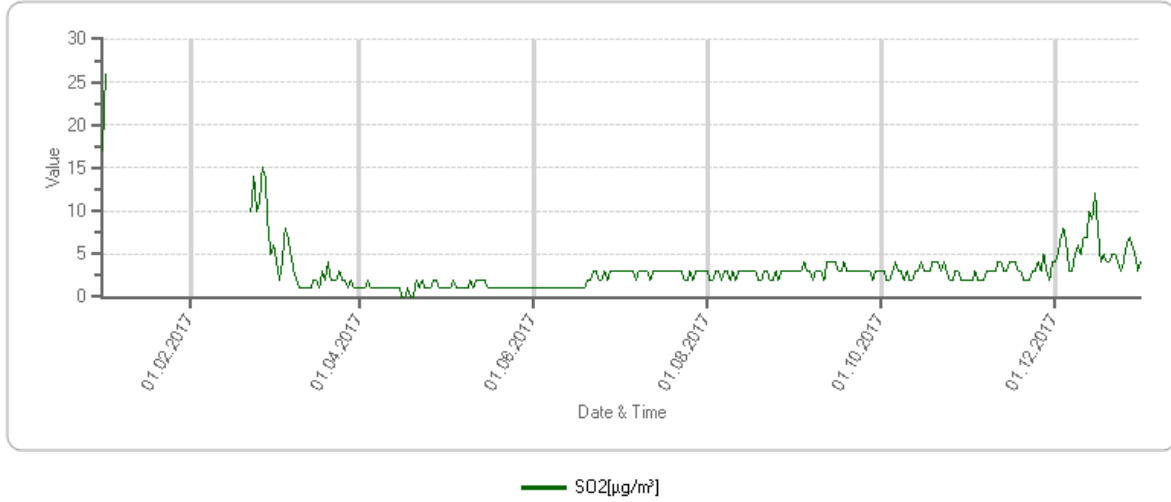
A.4. Ölçüm İstasyonları

İstasyon:Adıyaman Periyodik:01.01.2017 00:00 - 31.12.2017 00:00 Rapor Türü:AVG

Şekil A.2 - Adıyaman ilinde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu PM10 parametresi günlük ortalama değer grafiği (havaizleme.gov.tr, 2018)

İstasyon:Adıyaman Periyodik:01.01.2017 00:00 - 31.12.2017 00:00 Rapor Türü:AVG

Şekil A.3. - Adıyaman ilinde Hava Kalitesi İzleme İstasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği

(havaizleme.gov.tr, 2018)

(Ölçülen Tüm Parametreler İçin Ayrı Grafik Konulacaktır)

Çizelge A.9 - Adıyaman ilinde 2017 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aştığı gün sayıları (µg/m³; CO: mg/m³)

(havaizleme.gov.tr, 2018)

İSTASYON ADI	SO ₂	AGS*	PM ₁₀	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO ₂	AGS*	NO _x	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	22	0	58	10										
Şubat	12	0	59	10										
Mart	3	0	39	1										
Nisan	1	0	31	1										
Mayıs	1	0	30	1										
Haziran	2	0	22	0										
Temmuz	3	0	29	0										
Ağustos	3	0	42	0										
Eylül	3	0	52	5										
Ekim	3	0	48	4										
Kasım	3	0	79	16										
Aralık	6	0	123	23										

(Kaynak, Yıl)

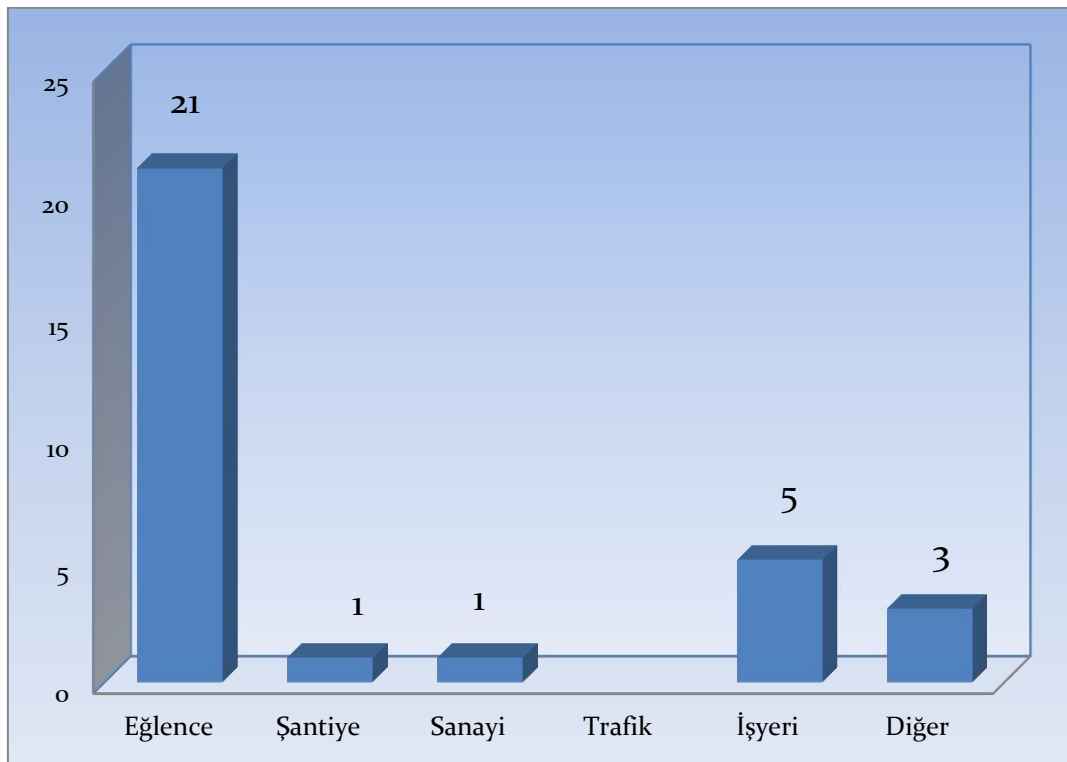
*AGS: Sınır değerini aştığı gün sayısı

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

Çizelge A.10 - 2017 yılında Adıyaman ilindeki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	TOPLAM
31.479	17.139	2.045	48.437	99.100	13.917	15.905	7.956	1.988	39.766

A.6. Gürültü

Şekil A.4 – Adıyaman ilinde 2017 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Adıyaman mülki sınırlarında bulunan belediyelere yazılan yazılar sunucunda herhangi bir çalışmalarının olmadığı belirtilmiştir. Kamu kurumlarından gelen yazılarda herhangi bir çalışmalarının olmadığı belirtilmiştir.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Gürültü şikayetleri değerlendirmiştir. Egzoz gazı emisyonu denetimleri gerçekleştirilmiştir. Kömür numuneleri alınmıştır ve çalışmalarımız devam etmektedir.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

İlimiz akarsularında 2 adet alabalık çiftliği bulunmaktadır. Konum olarak Fırat nehrinin Atatürk Barajına aktığı noktada bulunmaktadır. Kapasite itibarıyla 2 tane balık çiftliği ÇED Ek-3 listesine tabidir.

**Çizelge B.11 – Adıyaman ilinin akarsuları
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü 203. Şube Müdürlüğü, 2018)**

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Fırat Nehri	2.800	180			
Göksu Çayı	118	90	1.172	Fırat	
Besni-Akdere Çayı	59	59	40	Göksu	
Kahta Çayı	58	45,5	1.331	Fırat	
Sofraz Çayı	51	51	94	Göksu	
Keysun Çayı	45	45	47	Göksu	
Halya Deresi	41	41	24	Fırat	
Çakal Çayı	37,5	37,5	27	Fırat	
Birimşe Çayı	35	35	240	Kahta Çayı	
Eğri Çay	32	32	40	Fırat	

Fırat Nehri İlin en önemli akarsuyudur. Diğer akarsuları ise şunlardır; Sofraz Çayı, Ziyaret Çayı, Çakal Çayı, Kalburcu Çayı, Eğri Çayı, Besni Akdere Çayı, Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi ile Gölbaşı, İnekli, Azaplı ve Abdulharap gölleri ilin diğer su kaynaklarıdır.

Fırat Nehri : İlin en önemli akarsuyudur. Şanlıurfa ve Diyarbakır illeri ile sınırı oluşturur. İl içindeki uzunluğu 180 km. dir. Kâhta, Kalburcu ve Göksu Çayları nehrin başlıca kollarıdır.

Kahta Çayı : Çelikhan yöresindeki Bulam, Abdülharap ve Recep sularını toplayıp Cendere Köprüsünden geçtikten sonra Eski Kahta ve Alut Arazisinde biriken dağ sularını da alarak Fırat Nehri'ne karışır (45.5 km).

Göksu Çayı : Kahramanmaraş ili sınırlarından çıkar. Erkenek, Tut.ve Akdere civarından geçer. Sofraz suyunu da aldıktan sonra Gümüşkaya'nın batısında Fırat Nehrine karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 90 km. 'dir.

Sofraz Çayı : Besni ilçesi Toklu Köyü civarından çıkar. Hacıhalil Köyü yakınlarında Keysun Suyu'nu alarak Akdere civarında Göksu Çayı'na karışır. İl sınırları içindeki uzunluğu 51 km.'dir.

Ziyaret Çayı : Kaynağını Cebel ve Zey Köyleri sularından alarak ipekli Köyü civarında Atatürk Barajı Gölü'ne karışır.

Adıyaman ilinin önemli sayılabilecek diğer akarsuları ise şunlardır: Çakal Çayı (37.5 km.) Kalburcu Çayı, Eğriçay (32 km.}, Besni Akdere Çayı (59 km.) Keysun Çayı (45 km..), Birimşe Çayı (35 km.), Şepker Çayı, Çat Deresi, Gürlevik Deresi ve Halya Deresi (41 km.)

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

**Çizelge B.12 - Adıyaman ilinde mevcut sulama göletleri
(DSİ 20. Bölge Müdürlüğü 203. Şube Müdürlüğü, 2018)**

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m3	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m3)	Kullanım Amacı
Gözebaşı		794.250	90	675.000	Tarımsal Sulama
Kınık		1.477.640	165	1.256.000	Tarımsal Sulama
Hasancık		771.610	86	665.000	Tarımsal Sulama
İncesu		1.564.030	177	1.330.000	Tarımsal Sulama
Karahöyük		2.575.000	286	2.200.000	Tarımsal Sulama

Gölbaşı Gölü : Gölbaşı ilçesinin belediye sınırları içinde ve ilçenin kuzeybatı kesiminde bulunur. İlin en büyük gölüdür. Çevresi sazlıklarla kaplıdır. Gölün alanı 2.19 km² dir.

Abdülharap Gölü : Çelikhan ilçesi sınırları içinde olup, alanı 5 km² dir. Çevresi dağlıktır. Kıyısı otluk ve sazlıktır. Bir gideğenle Kahta çayını besler.

Azaplı Gölü : Gölbaşı gölünün devamı niteliğinde olup, ilçenin batısına düşer. Gölün alanı 2.72 km² dir. İnekli Gölü de Azaplı Gölüne yakındır. Alanı 1.09 km² dir.

Atatürk (Karababa) Barajı : 1981 yılı Atatürk'ün 100. doğum yılı münasebetiyle Atatürk Barajı olarak değiştirilmiştir. Adıyaman ve Şanlıurfa illeri arasında Adıyaman' ın 35 km. güneyinde Fırat Nehri üzerinde kurulmuştur. Atatürk Barajı'nın yeri, Keban Barajı'nın 346 km. Karakaya

Barajı'nın 180 km. aşağısındadır. Tamamen Üst kratese kireçtaşı (kalker) seriler üzerindedir. Üstten kısmen bütünlü, çok sileksli tabakalara dönüşen, ince tabakalı kireçtaşı (kalker) içeren kayaç serisi bulunmaktadır.

Çamgazi Barajı : Adıyaman şehrinin 17 km. batısında Adıyaman-Şanlıurfa karayolunun batısında Doyran ve Kuzgun dereleri üzerinde sulama amaçlı yapılmakta olan barajdır.

Koçali Barajı ve Hidroelektrik Santrali : Adıyaman-Çelikhan arasındaki alanın sulama ve enerji ihtiyacını karşılamak amacıyla Koçali nahiye merkezinin 6 km. kuzeydoğusunda Terasa Çayı üzerinde, Adıyaman'a 40 km uzaklıkta olan bu baraj, zonlu kaya dolgu tipinde inşa edilmektedir. Yüksekliği 118 m., gövde dolgu hacmi 7.900.000 m³ olacaktır. Suyu akıtmak amacıyla yapılmakta olan Bulam Tünelinin çapı 4 m. Uzunluğu 1650 m., Koçali Tüneli'nin çapı ise 3.5 m., uzunluğu 5.000 m olacaktır. Etütler tamalanmış olup kati proje yapılması aşamasına gelinmiştir.

B.1.2. Yeraltı Suları

Adıyaman ilindeki yer altı su kaynakları genellikle kuzeydeki dağ yamaçları civarında yoğunlaşmıştır.

Adıyaman ilinde, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nden alınan bilgilere göre, yıllık toplam yağış miktarının 536,6 mm olduğu, ovadaki yağmur sularını yeraltına süzen alüvyon ve pliosen yaşlı şelmo formasyonlarının alan toplamının 450 km² olduğu ve söz konusu formasyonların süzme oranının % 15 olduğu kabul edilirse, bir yılda yeraltına süzülen su miktarı;

$$450 \times 106 \times 0,537 \times 0,15 = 36,25 \times 106 \text{ m}^3$$

olarak hesaplanır.

Buna ilave olarak, kuzeydeki drenaj alanından gelen yüzeysel su kaynaklarının da yeraltı suyunu beslediği ve bunun miktarının yaklaşık olarak süzülen su ile aynı olduğu kabul edilirse, toplam rezerv;

$$36,25 \times 2 \times 106 = 72,5 \times 106 \text{ m}^3 \text{ olarak hesaplanır.}$$

Bu rezervin % 75'inin üretilebilir olduğu kabulü ile, yeraltından çekilebilecek toplam su miktarı sonuçta aşağıdaki şekilde hesaplanır (DSİ ve DMİ verilerine göre TPAO tarafından hesaplanmıştır).

$$72,5 \times 0,75 \times 106 = 54,375 \times 106 \text{ m}^3 = 5763,75 \text{ m}^3$$

Çizelge B.13 – Adıyaman ilinin yeraltı suyu potansiyeli
(Kaynak, yıl)

Kaynağın İsmi	hm ³ /yıl

Not: 09.01.2018 tarih ve E.177 sayılı yazımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Not: 09.01.2018 tarih ve E.177 sayılı yazımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.1.3. Denizler

İlimizde deniz kıyısı bulunmamaktadır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.14 - (.....) ilinde 2017 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları

(Kaynak, yıl)

Su Kaynağı nın Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanım a suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüst riyel su temini	Akım gözlem istasyo nu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordi- natları (YAS için)	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)

09.01.2018 tarih ve E.178 sayılı yazımızla Adıyaman İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Organize Sanayi Bölgesinde Atıksu Arıtma tesisi Proje aşamasında olup, faaliyete geçmesi durumunda sorun ortadan kalkacaktır. İlimizde endüstriden kaynaklanan atıksular tekstil ve boyahanelerden kaynaklanmaktadır. Üretilen atıksu miktarı yıllık 300.000-450.000 m³/yıl değerleri arasında değişmektedir. Atıksu eğri çayına ve Atatürk barajına deşarj edilmektedir.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Evsel kaynaklı atık suların Adıyaman Belediyesi Atık su Arıtma tesisinde arıtılmaktadır. Arıtma tesisi Sitalce mevkiinde, Adıyaman yerleşim yerinin Güneydoğusunda kalmaktadır. Arıtma tesisi 32.808 ton/gün kapasiteli olup, arıtılan/deşarj edilen atık su miktarı 0,33 m³/sn dir. Atıksu arıtma tesisinin koordinatları 4179191.26-438780.401 dir. Atıksu arıtma tesisi Adıyaman ilinde 185.159 kişiye hizmet vermektedir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Gıda Tarım ve hayvancılık İl Müdürlüğü konu ile ilgili düzenli olarak izleme yapmaktadır.

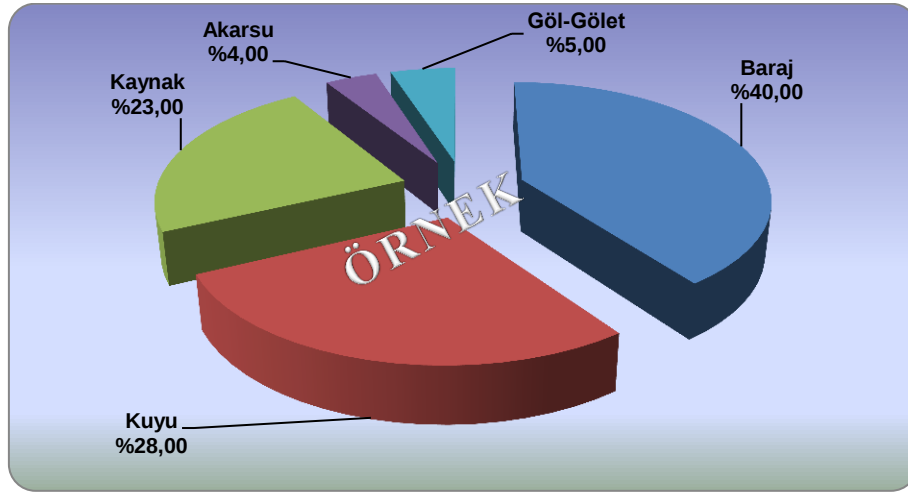
B.3.2.2. Diğer

İlimizde vahşi depolama sahaları vardır. Bu sahalar mevcut yeraltı ve yer üstü sularını etkilemektedir ancak ilimizde inşaatı devam eden düzenli katı atık depo sahası faaliyete geçtiği anda bu sorun giderilecektir

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

Şekil B.5 - Adıyaman ilinde 2017 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Kaynak, yıl)

Not: 09.01.2018 tarih ve E.177 sayılı yazımızla DSİ 203. Şube Müdürlüğü ve Adıyaman Merkez ve İlçe Belediyelerinden konu ile ilgili bilgi istenmiş fakat cevap alınamamıştır.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizde içme suyu arıtma tesisi bulunmamaktadır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

Mevcut Durum:

Gürlevik, Kırkgöz, Medetsiz, Kuru ve Palanlı Kaynakları : 24 hm³/yıl

Gelecekteki Durum:

Adıyaman İçmesuyu I.Aşama projesi (2018 Yılı)

Zebran ve Havşari kaynakları + İndere Barajı : (21+12) hm³/yıl

Adıyaman İçmesuyu II.Aşama projesi (2018-2040 Yılına kadar)

Gömikhan Barajı : 56 hm³/yıl

B.4.2. Sulama

İlde tarım yapılan alan 241.041 ha'dır.

Sulama yapılan alanlarda ve kullanılan sulama yöntemleri hakkında 09.01.2017 tarih ve 151 sayılı resmi yazı ile Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden bilgi istenmiş olup konu ile ilgili herhangi bir bilgi verilmemiştir.

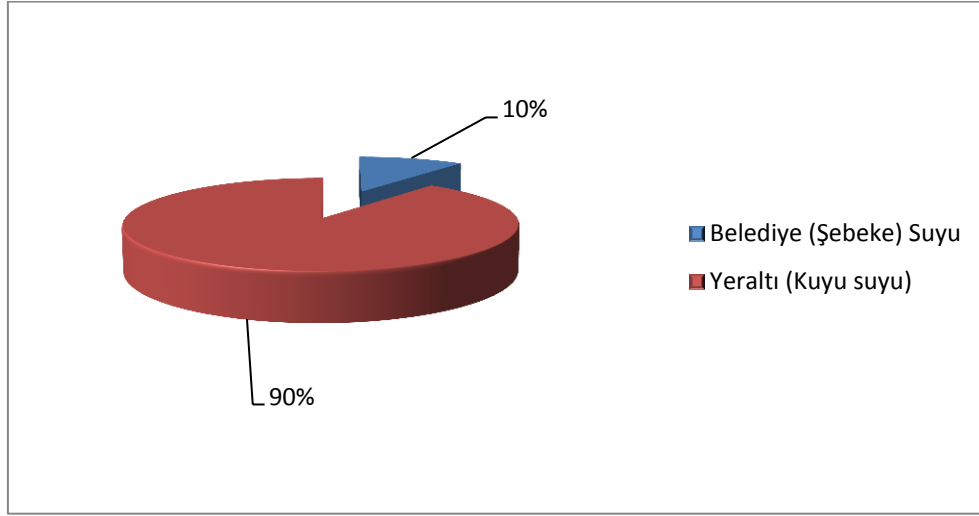
B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Not: 09.01.2018 tarih ve E.178 sayılı resmi yazı ile Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden bilgi istenmiş olup konu ile ilgili herhangi bir bilgi verilmemiştir.

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Not: 09.01.2018 tarih ve E.178 sayılı resmi yazı ile Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden bilgi istenmiş olup konu ile ilgili herhangi bir bilgi verilmemiştir.

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

Şekil B.6 - Adıyaman ilinde 2017 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi, 2018)

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

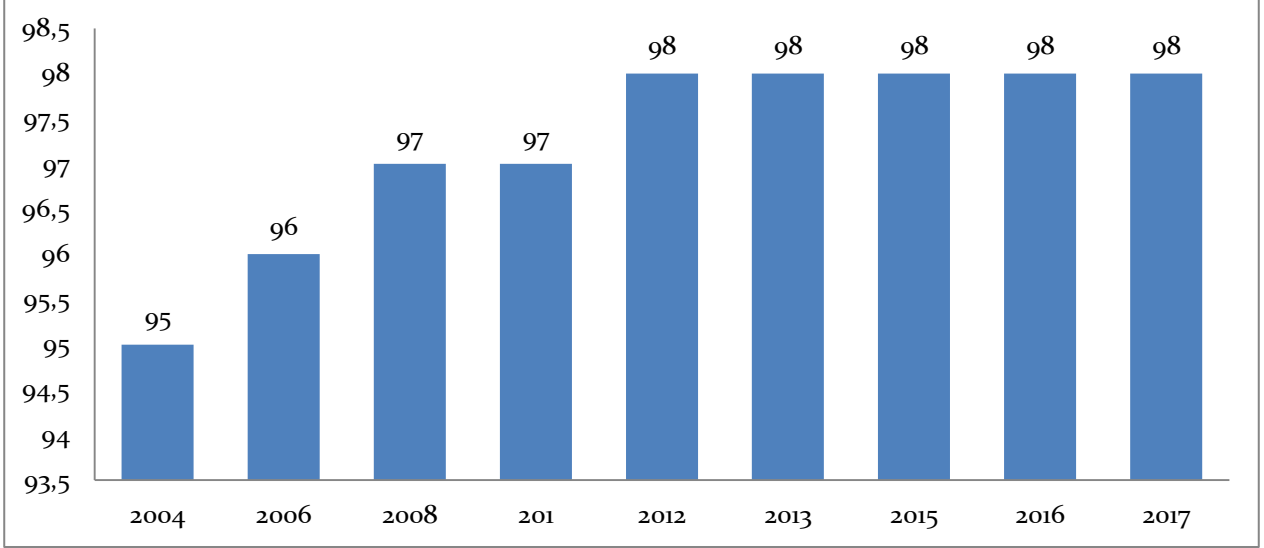
İlimizde 16 tane Hidroelektrik Santrali bulunmaktadır.

B.4.5. Rekreatyoneel Su Kullanımı

İl genelinde rekreatyoneel amaçlı kullanılan su miktarı bilinmemektedir.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

Şekil B.7 - Adıyaman ilinde 2017 yılı kanalizasyon hizmeti verilen nüfusun belediye nüfusuna oranı

(Adıyaman Belediye Başkanlığı, 2018)

Çizelge B.15 – Adıyaman ilinde 2017 yılı kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Adıyaman Belediyesi İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesisi ve Gölbaşı Belediye Başkanlığı, 2018)

Yerleşim Yerinin Adı		Belediye Atıksu Arıtma Tesisi/ Deniz Deşarjı Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası Koordinatları		Deniz Deşarjı	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı(ton/gün)
		Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri			Y	X			
İl Merkezi	Adıyaman					x	x	32.808	0,38	438772	4179191	yok	246.000	15
		x												
İlçeler	Gölbaşı	x				x		3768	0,035			yok	32.000	Çamur Ünitesi faaliyette değil
	Besni	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tut	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	--	-	-
	Samsat	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	---
	Sincik	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Çelikhan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	--	-	-
	Gerger	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kahta	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Çizelge B.16 – Adıyaman ilinde 2017 yılı OSB’lerde atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Adıyaman OSB Müdürlüğü, 2018)

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Adıyaman Bölgesel Eysel ve Endüstriyel Atıksu Arıtma Tesisleri	Faaliyette	6.000	Fiziksel ve İleri Biyolojik Arıtma	0,05	Eğri Çayı Atatürk Baraj Gölü	37.76991754 38.21731031

B.5.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

İlimizde katı atık düzenli depolama tesisi inşaat çalışmaları devam etmekte iken İdare Mahkemesince yürütmenin durdurulması kararı verilmiştir. Bu nedenle 2017 yılı itibarıyla herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.5.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde oluşan evsel ve endüstriyel atıksular arıtıldıktan sonra, Sitalce Mevkiinden Atatürk Barajına deşarj edilmektedir

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

İlimizde konu ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018)

Çizelge B.17 - Adıyaman ilinde 2017 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018)

	Var	Yok	Varsa Ne/Neler Olduğunu Belirtiniz
Potansiyel kirliletiçi faaliyetler var mı?		x	

Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri	Tespit Edilmiş Kirlenmenin Nedeni	Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışma var mı?		Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışmalarda ne tür temizleme faaliyetleri* yapılıyor? (Aşağıdaki temizleme yöntemleri dikkate alınmalıdır)
		Var	Yok	
1.			x	
2.				
3.				

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Not: İlimizde konu ile ilgili bir çalışma bulunmamaktadır. (Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018)

*Noktasal Kaynaklı Toprak Kirliliği Temizleme Yöntemleri

Biyoremediasyon
Fitoremediasyon
Parsel arıtımı
Buharlaştırma
Biyo havalandırma
Elektrokinetik arıtma
Yerinde oksidasyon
Solvent ekstraksiyonu
Hava ile dağıtma (Air sparging)
Buharlaştırma
Termal arıtma
Reaktif Barrier teknolojisi
Yerinde yıkama (In-situ Flushing)

B.6.2. Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanımı

İlimizde Atıksu Arıtma Tesisi 2017 yılında faaliyete geçmiş olup, oluşan çamurdan elektrik enerjisi üretilmesi planlanmaktadır.

İlimiz Organize Sanayi Bölgesinin Atıksu Arıtma Tesisi geçmiş olup, oluşan çamurun çamur bertarafı yapan firmaları verilmesi planlanmaktadır.

B.6.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

“Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği” kapsamında ilgili firmalarla yazışmalar yapılmış olup, faaliyetlerin devam etmesi sebebi ile herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.18 – (.....) ilinde 2017 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Kaynak, yıl)

Bitki Besin Maddesi (N, P, K olarak)	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot		
Fosfor		
Potas		
TOPLAM		

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Not: 09.01.2018 tarih ve E.178 sayılı yazımızla Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden bilgi talep edilmiştir fakat herhangi bir bilgi alınamamıştır.

Çizelge B.19 - Adıyaman ilinde 2017 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler Herbisitler Fungisitler Rodentisitler Nematositler Akarisitler Kışlık ve Yazlık Yağlar			
TOPLAM			

Not: 09.01.2018 tarih ve E.178 sayılı yazımızla Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden bilgi talep edilmiştir fakat herhangi bir bilgi alınamamıştır.

Çizelge B.20 - Adıyaman ilinde 2017 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)

Not: 09.01.2018 tarih ve E.178 sayılı yazımızla Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünden bilgi talep edilmiştir fakat herhangi bir bilgi alınamamıştır.

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

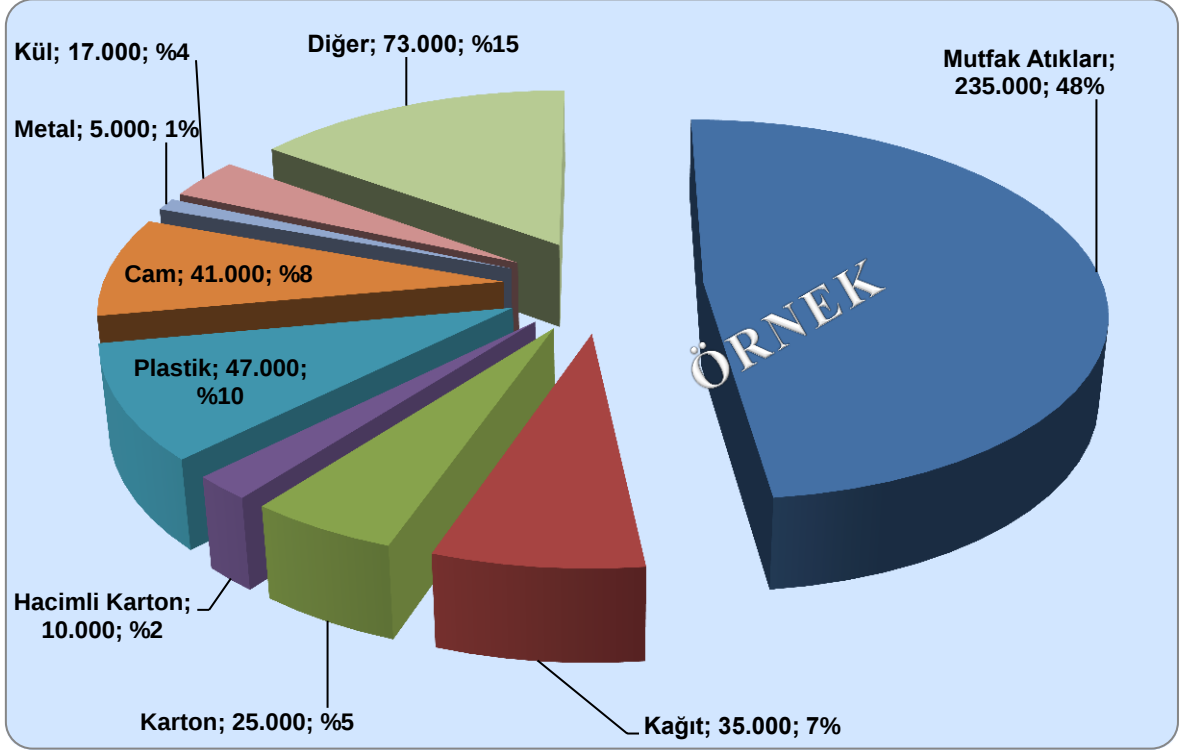
Kaynaklar: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimizde, katı atık düzenli depolama tesisi kullanımı mevcut değildir. Mevcut Belediyeler vahşi depolama yöntemini kullanmaktadır. Adıyaman belediyesi düzenli depolama tesisi yapımı devam ederken İdare Mahkemesi yürütmeyi durdurma kararı alınca düzen depo sahası yapımı durdurulmuştur.

İlimizdeki atık kompozisyonu bilinmiyor.

Şekil C.8 - Adıyaman ilinde katı atık kompozisyonu
(Kaynak, yıl)

Çizelge C.21 Adıyaman ilinde 2017 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Adıyaman Merkez ve İlçe Belediyeleri, 2018)

Büyükşehir/İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi			
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama
Adıyaman Belediyesi		238.000	238.000	214	214	0,90	0,90	-	Özel Şirket	-	-	-	X
Kahta Belediyesi		Bilinmiyor											X
Samsat Belediyesi		Bilinmiyor											X
Sincik Belediyesi		4.080	4.080	0,88	1,09	0,21	0,26	-	Belediye	-	-		X
Besni Belediyesi		30.862	29.000	21	18	0,680	0,620	-	Belediye	-	-	-	X
Çelikhan Belediyesi		8.400	8.400	-	-	-	-	-	Belediye	-	-	-	X
Gerger Belediyesi		25.811	19.400	-	-	-	-	-	Belediye	-	-	-	X
Tut Belediyesi		4.000	3.436	1	0,5	0,25	0,14	-	Belediye	-	-	-	X
Gölbaşı Belediyesi		31.500	31.283	13,4	13,322	0,42	0,42	-	Belediye	-	-	-	X
İl Geneli													

*Belediye(B), Özel Sektör(OS), Belediye Şirketi(BŞ) seçeneklerinden uygun olanın sembolünü yazınız.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

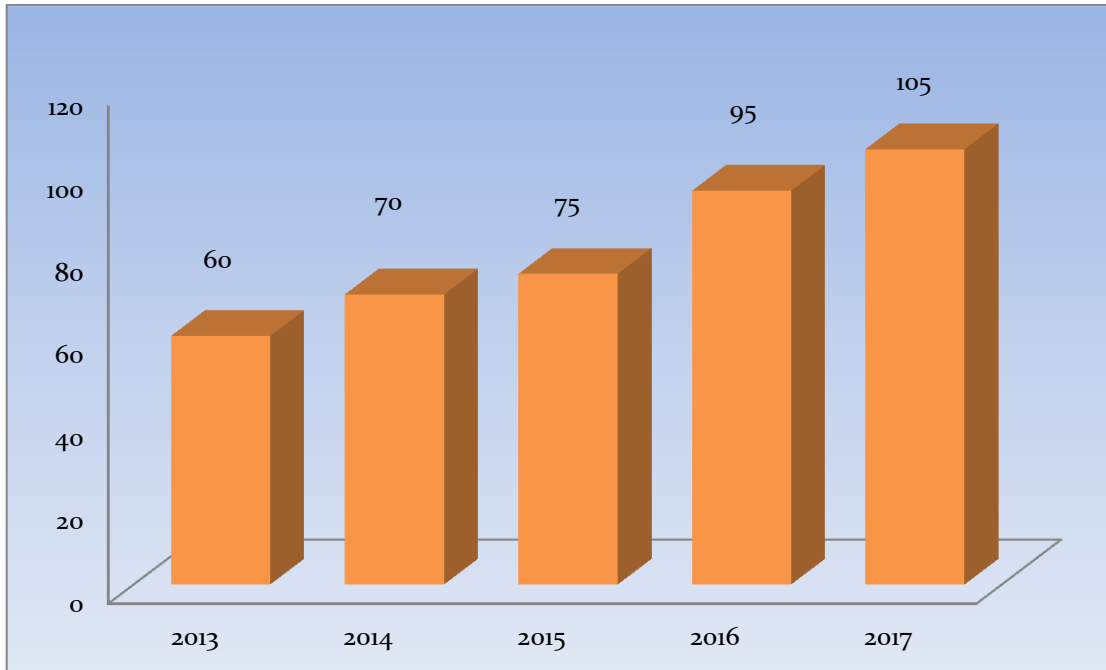
İlimizde “Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği” kapsamında her belediye uygun görünen mesire ve park yerlerin düzenlemesinde altyapı çalışmalarında kullanılmaktadır.

C.3. Ambalaj Atıkları

Çizelge C.22 - Adıyaman ilinde 2017 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

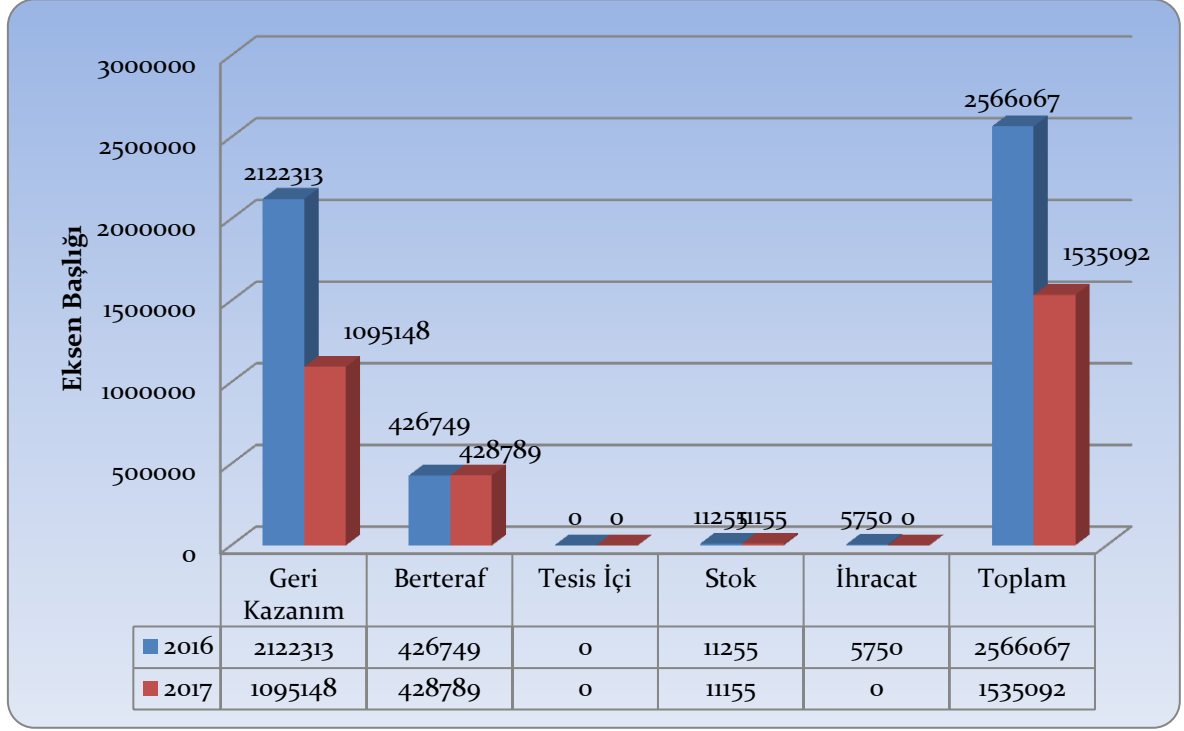
Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik	7.572.138	458.039	-	-	-	-
Metal	0	12.467				
Kompozit	0	83.070				
Kağıt Karton	390.039	2.471.660				
Cam	0	43.042				
Ahşap	7.172	151.725				
Toplam	7.969.349.00	3.220.003				

Şekil C.9 - Adıyaman ilinde 2017 yılı kayıtlı ekonomik işletmeler

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

C.4. Tehlikeli Atıklar

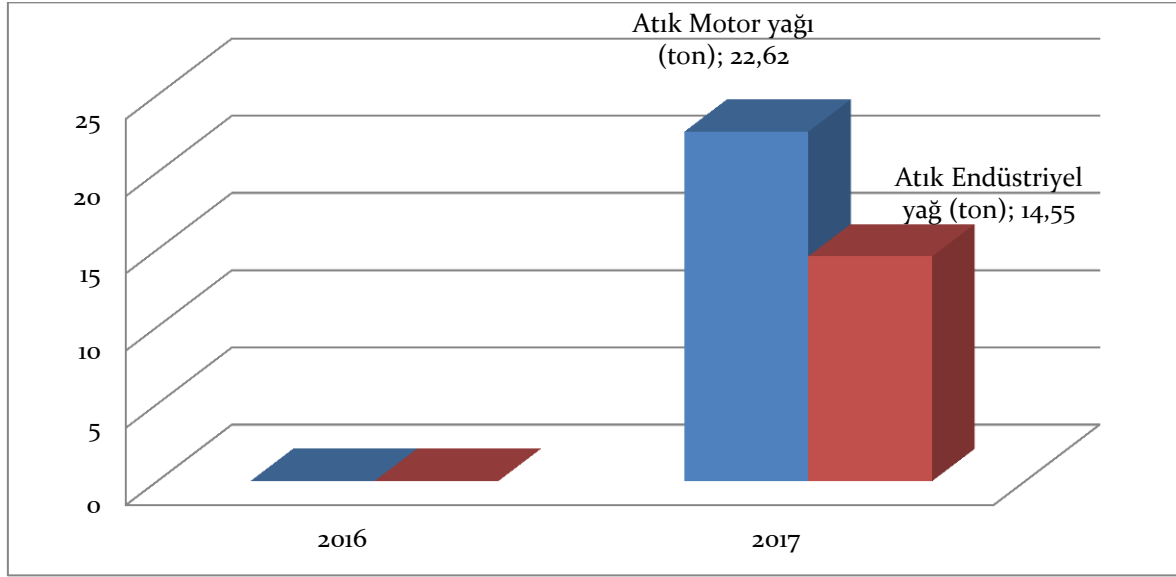

Şekil C.10 – atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, Mayıs 2018)

Çizelge C.23 - Adıyaman ilinde atık işleme ve miktarı (Atık Yönetim Uygulaması, Mayıs 2018)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ KODU (R/D)	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)

C.5. Atık Madeni Yağlar

Şekil C.11 – Adıyaman ilinde atık madeni yağ toplama miktarları*
(Atık Yönetim Uygulaması, Mayıs 2018)

* Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

Atık motor yağı kodları : 13 02 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 13 02 07*, 13 02 08*
Atık endüstriyel yağ kodları : 12 01 06*, 12 01 07*, 12 01 10*, 12 01 12*, 13 01 01*, 13 01 04*, 13 01 05*, 13 01 09*, 13 01 10*, 13 01 11*, 13 01 12*, 13 01 13*, 13 03 01*, 13 03 06*, 13 03 07*, 13 03 08*, 13 03 09*, 13 03 10*, 13 05 06*, 19 02 07*

Çizelge C.24 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için atık madeni yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları

(Atık Yönetim Uygulaması, Mayıs 2018)

Geri kazanım* (ton)	Nihai bertaraf (ton)	İhracat (ton)	Stok (ton)	Atık Minimizasyonu (Tesis İçi) (ton)

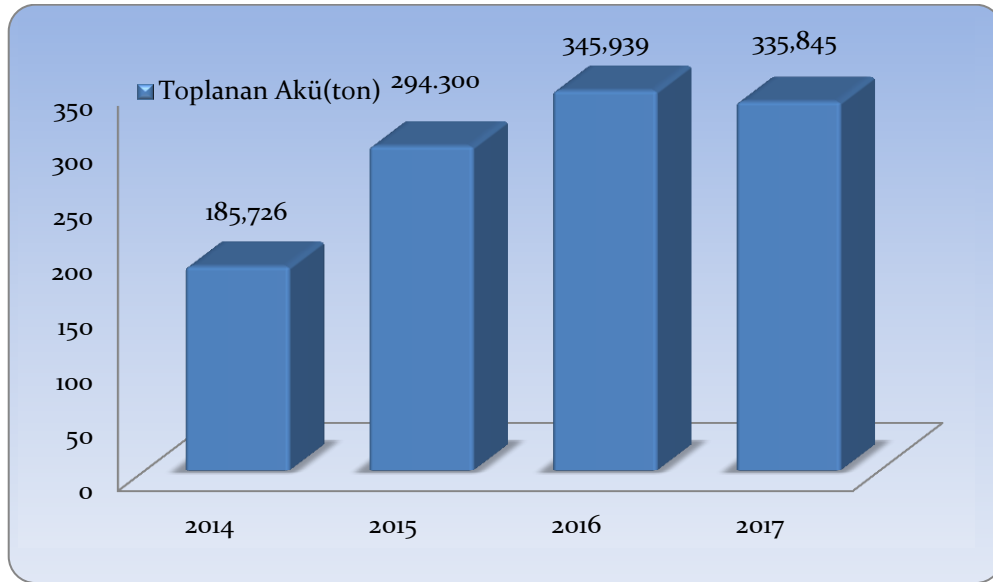
*Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

Çizelge C.25 – Adıyaman ilinde 2017 yılında toplanan akümülatörlerle ilgili veriler
(Atık Yönetim Uygulaması, Mayıs 2018)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER						
Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
1	100	335.845	-	-	-	-

16 06 01*: Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu

Şekil C.12 – Adıyaman ilinde yıllar itibariyle atık akü toplama ve geri kazanım miktarı (ton)

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Çizelge C.26 – Adıyaman ilinde yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg)
(Atık Yönetimi Uygulaması, Mayıs, 2018)

2014	2015	2016	2017
185.726	294.300	345.939	335.845

Kurşunlu Akümülatörler için kullanılan atık kodu 16 06 01*

Çizelge C.27 - Adıyaman ilinde yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (Kg)
(Atık Yönetimi Uygulaması, Mayıs, 2018)

2013	2014	2015	2016	2017
663	764	1251	1796	75

Atık piller için kullanılan atık kodları: 16 06 02*, 16 06 03*, 16 06 04, 16 06 05

C.7. Bitkisel Atık Yağlar**Çizelge C.28 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)**

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesis ¹		Toplanan Bitkisel Atık Yağ Miktarı (ton) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesis	
		Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)
Sayısı	Kapasitesi (ton)				
-	-	3,46	-	-	-

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

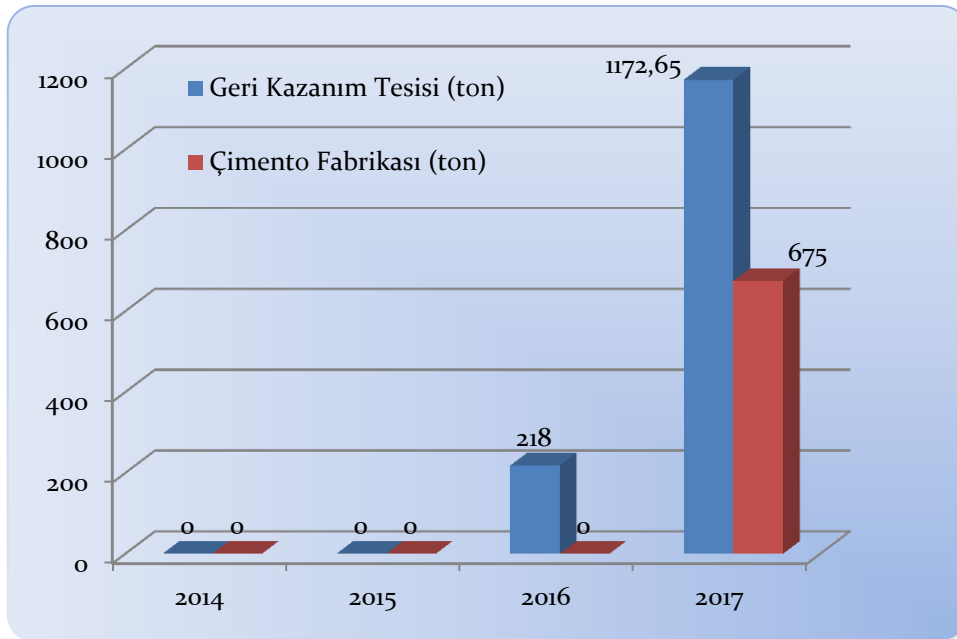
² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok ve tesis içi hariç olarak değerlendirilecektir.

C.8. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

Çizelge C.29 – Adıyaman ilinde 2017 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
1	120		-	-	1.172,65	-	-	1.172,65

Şekil C.13 – Adıyaman ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (Ton/Yıl)

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Çizelge C.30 – Adıyaman ilinde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ÖTL miktarları (ton/yıl)

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

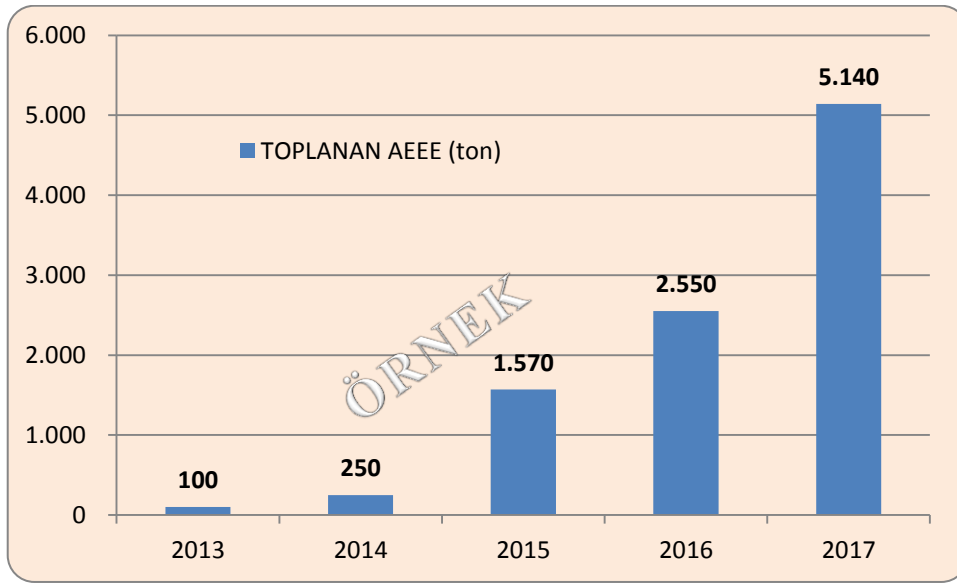
	2014	2015	2016	2017
Geri Kazanım Tesisi (ton)	0	17,08	218	1172,65
Çimento Fabrikası (ton)	0	0	0	675,00

C.9. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

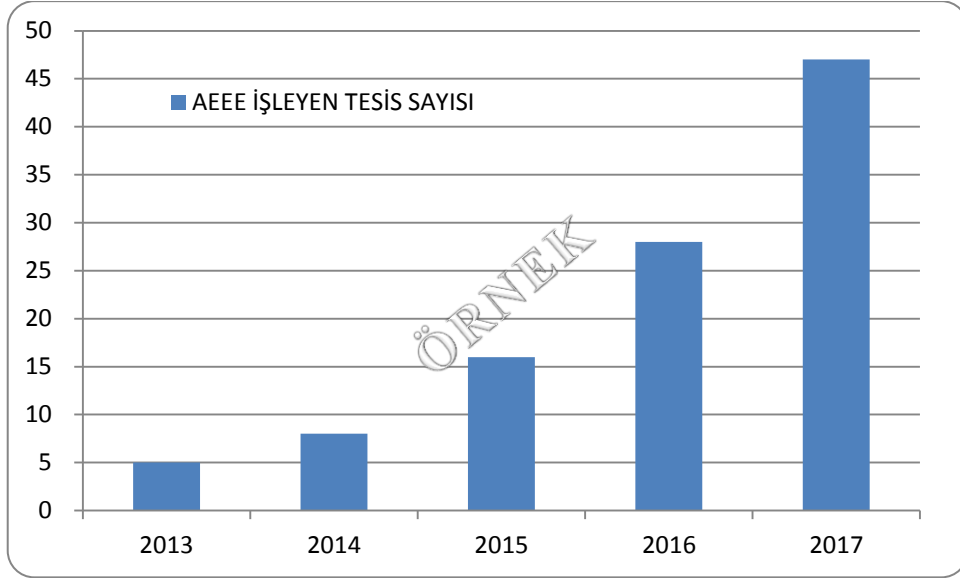
Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır.

Not: İlimizde EEET tesisi bulunmamaktadır.

Şekil C.14 - Adıyaman ilinde 2017 yılı atık elektrikli ve elektronik eşya toplama miktarları (ton)
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Şekil C.15 - Adıyaman ilinde 2017 yılı AEEE işleme tesis sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Çizelge C.31 – Adıyaman ilinde 2017 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Belediyeler Tarafından Oluşturulan AEEE Getirme Merkezleri		AEEE'lerin Toplanması Amacıyla Oluşturulan Aktarma Merkezleri		Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriken AEEE Miktarı (ton)	AEEE İşleme Tesisi		İşlenen AEEE Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m ³)	Sayısı	Hacmi (m ³)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	

C.10. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

Çizelge C.32 - Adıyaman ilinde 2017 yılı hurdaya ayrılan araç sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Oluşturulan ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
4			

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

C.11. Tehlikesiz Atıklar

Çizelge C.33 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için sanayi tesislerinde oluşan tehlikesiz atıkların toplanma, taşınma ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Atık Kodu **	YIL						
	Atık Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım Miktarı (ton/yıl)	Geri Kazanım %' si	Geri Kazanım Yöntemi	Bertaraf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf %' si	Bertaraf Yöntemi
020104	-	-	97	R12	-	-	-
040212	-	-	100	R3	-	-	-
070213	-	-	100	R12	-	-	-
160117	-	-	100	R12	-	-	-

* İlde bulunan GFB/Lisanslı Atık İşleme Tesisleri'nin Atık Yönetim Uygulaması/Kütle Denge Raporları kullanılarak doldurulacaktır.

C.11.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik" in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, "Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar" olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

Not: İlimizde demir çelik sektörü bulunmamaktadır.

Çizelge C.34 – Adıyaman ilinde 2017 yılı için ildeki demir ve çelik üreticileri üretim kapasiteleri, cüruf ve bertaraf yöntemi (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Tesis Adı	Kullanılan Hammadde Miktarı (ton/yıl)	Cüruf Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi
TOPLAM			

C.11.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

Not: İlimizde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır.

C.11.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

İlimizde Atıksu Arıtma Tesisi faaliyete geçmiş olup, oluşan çamurdan elektrik enerjisi üretilmesi planlanmaktadır.

C.12. Tıbbi Atıklar

Çizelge C.35 – 2017 yılında Adıyaman ili sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesis Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu il
Adıyaman	x		x		348,56		x		x	Gaziantep
Kahta	x		x		41,74		x		x	Gaziantep
Besni	x		x		21,33		x		x	Gaziantep
Gölbaşı	x		x		14,73		x		x	Gaziantep
Çelikhan	x		x		5,05		x		x	Gaziantep
Samsat	x		x		1,06		x		x	Gaziantep
Tut	x		x		0,79		x		x	Gaziantep
Gerger	x		x		1,71		x		x	Gaziantep
Sincik	x		x		1,66		x		x	Gaziantep

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı “adet” olarak belirtilecektir.

Çizelge C.36 - Adıyaman ilinde yıllara göre tıbbi atık miktarı (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

	2013	2014	2015	2016	2017
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	309,24	328,40	355,68	427,64	436,63

C.13. Maden Atıkları

Çizelge C.37 – Adıyaman ilinde 2017 yılında maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklanan atık miktarı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Tesis Adı	İşlenen Cevherin Adı	Atık Miktarı (ton/yıl)	Bertaraf Yöntemi	Depolama sınıfı

C.14. Sonuç ve Değerlendirme

Çizelge C.38 – Adıyaman ilinde bulunan atık işleme tesisi sayısı

(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	-
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	1
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	-
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-

Kaynaklar: (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Çizelge Ç.39 – Adıyaman ilinde 2017 yılında SEVESO kuruluşlarının sayısı
(Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	2
Üst Seviye	0
TOPLAM	2

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar: (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Biyolojik Çeşitlilik Envanter İhalesi yapılmış olup, 2018 de sonuçlandırılacak.

D.2. Fauna

Biyolojik Çeşitlilik Envanter İhalesi yapılmış olup, 2018 de sonuçlandırılacak.

D.3. Ormanlar ve Milli Parklar

Adıyaman orman alanının Adıyaman yüzölçümüne oranı % 25 tir. Nemrut Dağı Milli Parkı; Adıyaman ili Kahta ilçesi sınırları içerisinde olup 1988 yılında milli park olarak ilan edilmiştir. 13.850 ha büyüklüğündedir.

D.4. Çayır ve Mera

Not: Orman ve Su İşleri Bakanlığı III. Bölge Müdürlüğü Adıyaman Şube Müdürlüğünden konu ile ilgili bilgi istenmiş ancak cevap alınamamıştır.

D.5. Sulak Alanlar

İlimizde Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği kapsamında Gölbaşı İlçesinde Gölbaşı, Azaplı ve İnekli gölleri mevcuttur.

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

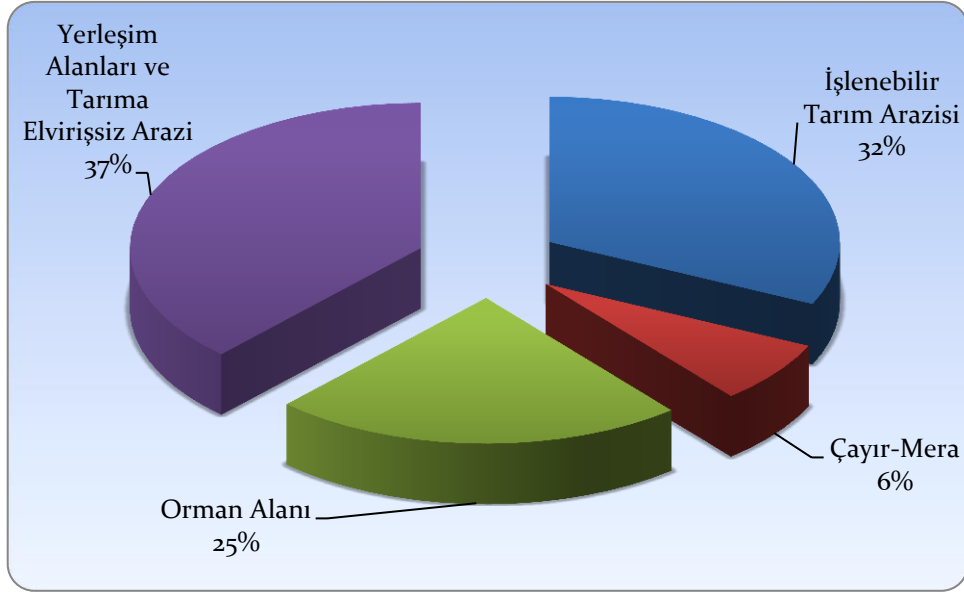
Gölbaşı Gölleri Tabiat Parkı 2008 yılında tabiat parkı olarak ilan edilmiştir. 2080 ha büyüklüğündedir. Doğanlı Çınarı Tabiat Anıtı bulunmaktadır Adıyaman ili Çelikhan İlçesi, Doğanlı Köyü, Meydan tepe Mevkii'nde bulunan tahmini 550 yaşında olduğu sanılan çınar Adıyaman-Çelikhan karayolu üzerinde olup, Adıyaman'a 40 km. uzaklıktadır.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar: Orman ve Su İşleri Bakanlığı III. Bölge, Adıyaman Şube Müdürlüğü

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

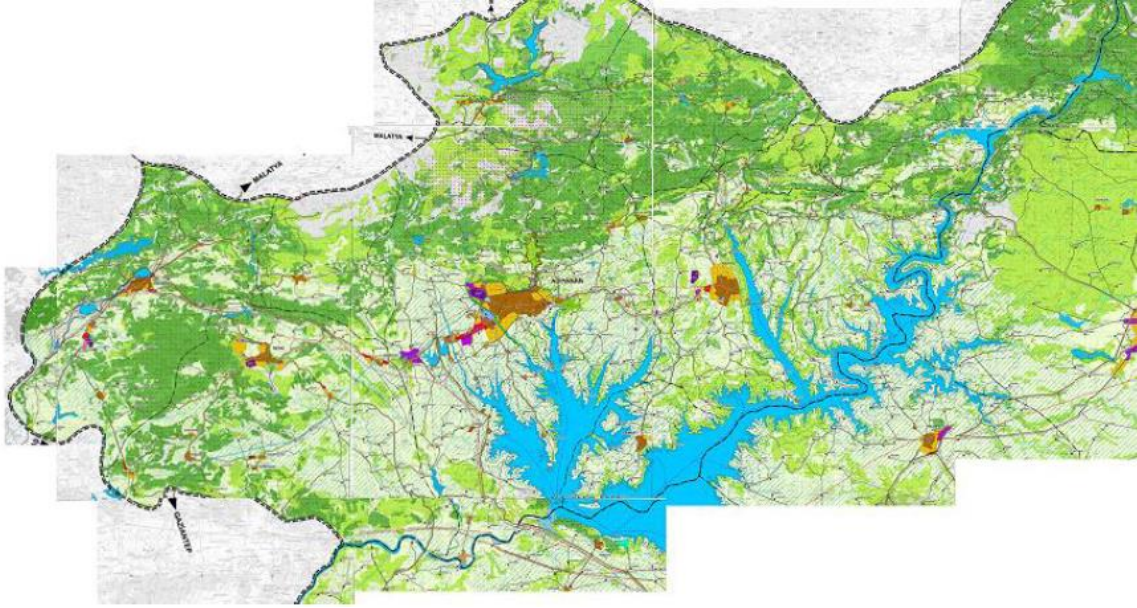
Şekil E.16 – Adıyaman ilinde 2017 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, 2018)

Çizelge E.40 – 2017 yılı için Adıyaman ilinde arazi sınıflandırması
(Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Corine Veritabanı, 2018)

ADİYAMAN	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ							
	1990		2000		2006		2012	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	4.454,58	0,61	5.152,66	0,71	5.429,10	0,74	6.422,03	0,87
2) Tarımsal Alanlar	381.309,00	52,32	359.967,09	49,39	365.115,07	49,68	364.359,33	49,58
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	327.480,10	44,93	318.260,45	43,67	311.429,75	42,37	311.192,56	42,34
4) Sulak Alanlar	1.517,26	0,21	1.252,37	0,17	1.134,06	0,15	1.134,06	0,15
5) Su Yapıları	14.100,03	1,93	44.218,42	6,07	51.846,96	7,05	51.846,96	7,05
TOPLAM	728.860,97	100,00	728.850,99	100,00	734.954,94	100,00	734.954,94	100,00

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre Düzeni Planı

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

30.10.2012 tarihinde onaylanan Adıyaman-Şanlıurfa-Diyarbakır Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, Plan Paftaları, Plan Hükümleri ve Plan Açıklama Raporunun 2. askı sonrası itiraz onayı; 644 sayılı KHK'nın 7. maddesi ve 11.11.2008 tarihli ve 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik uyarınca 28.02.2013 tarihinde yapılmıştır.

28.02.2013 tarihinde onaylanan Adıyaman-Şanlıurfa-Diyarbakır Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, Plan Paftaları, Plan Hükümleri ve Plan Açıklama Raporunun 3. askı sonrası itiraz onayı; 644 sayılı KHK'nın 7. maddesi ve 11.11.2008 tarihli ve 27051 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmelik uyarınca 02.04.2014 tarihinde yapılmıştır.

02.04.2014 tarihinde onaylanmış olan Adıyaman-Şanlıurfa-Diyarbakır Planlama Bölgesi 1/100.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı'nın L44, M40, M41, M45 ve PlanHükümleri-5 paftaları, askı sürecindeki itirazların değerlendirilmesi sonrasında 06.04.2015 tarihinde onaylanmıştır.

Kuzeybatısında Kahramanmaraş, Güneybatısında Gaziantep, Güneyinde Şanlıurfa, Doğuda Diyarbakır ve Kuzeyde Malatya illeri ile komşudur. Ekonomik ve sosyal açıdan ağırlıklı olarak Gaziantep ili ile etkileşim içindedir.

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Orman ve Su İşleri Bakanlığı

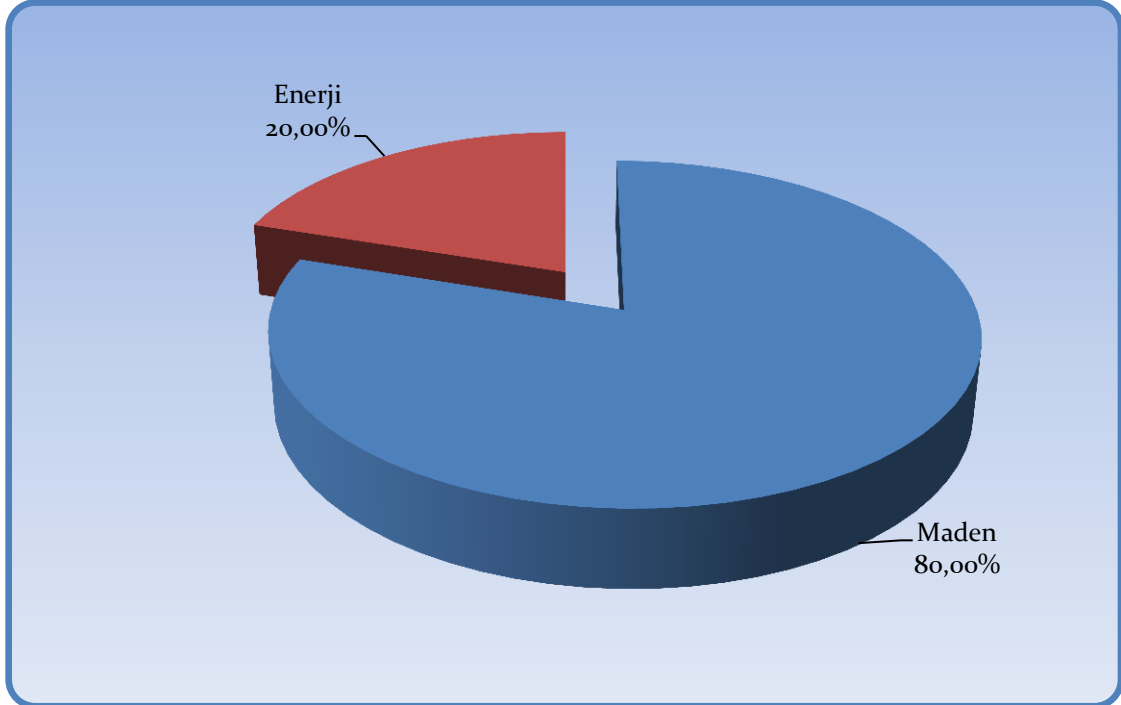
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. ÇED İşlemleri

Çizelge F.41 – Adıyaman İlinde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2017 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı

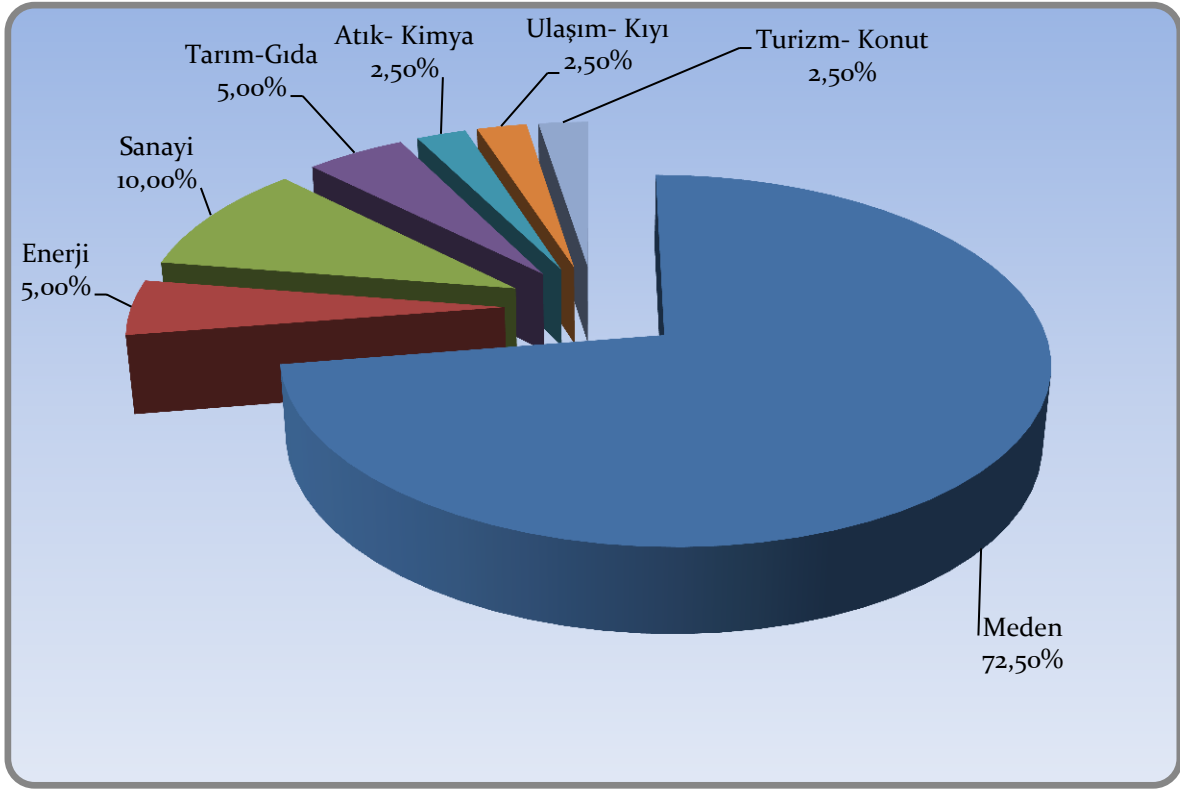
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	29	2	4	2	1	1	1	40
ÇED Gereklidir	2							2
ÇED Olumlu Kararı	4	1						5

Şekil F.17 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇED Olumlu Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

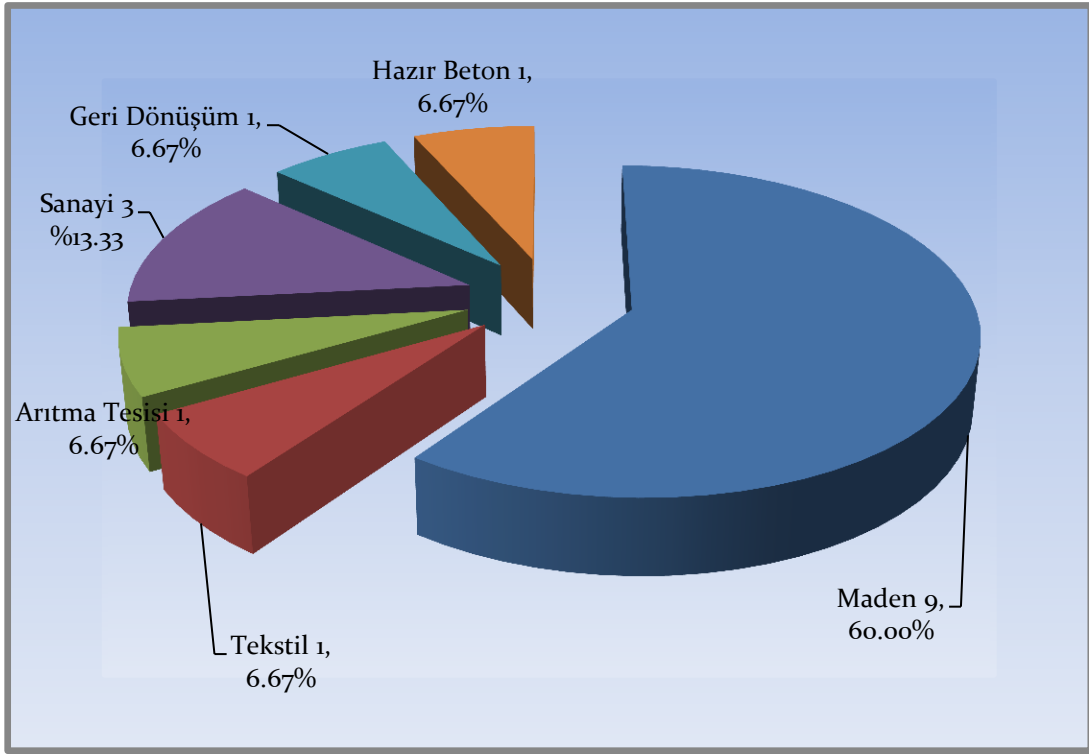
Şekil F.18 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı verilen projelerin sektörel dağılımı

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

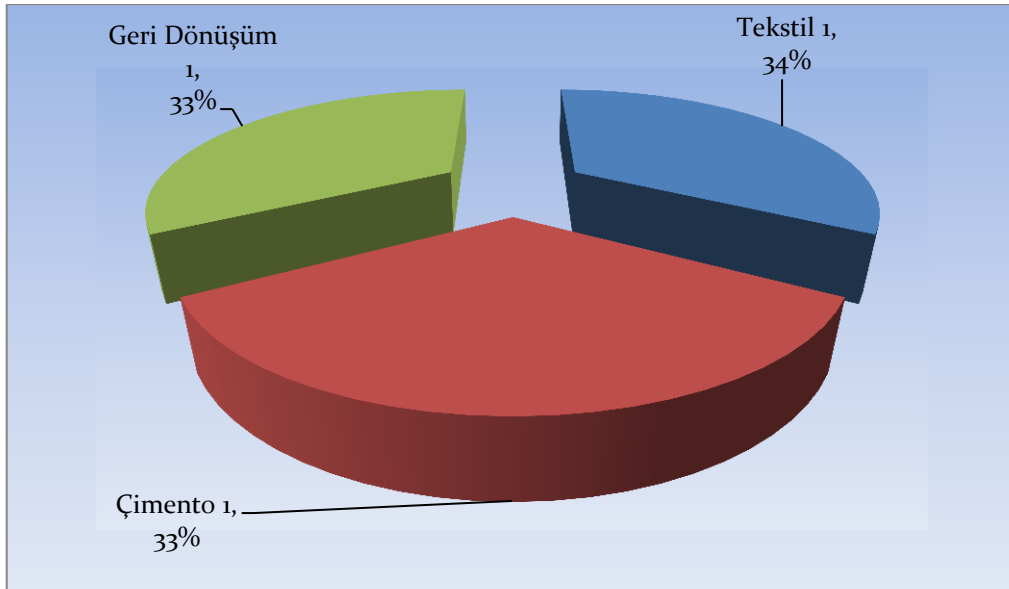
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.42 – Adıyaman ilinde 2017 yılında Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi		3	3
Çevre İzni Belgesi		14	14
Çevre İzni ve Lisans Belgesi		3	3
TOPLAM		20	20

Şekil F.19 – Adıyaman ilinde 2017 yılında verilen Çevre İzni veya Çevre İzni ve Lisans Belgelerinin sektörlere göre dağılımı
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Şekil F.20 - Adıyaman ilinde 2017 yılında verilen lisansların konuları
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında

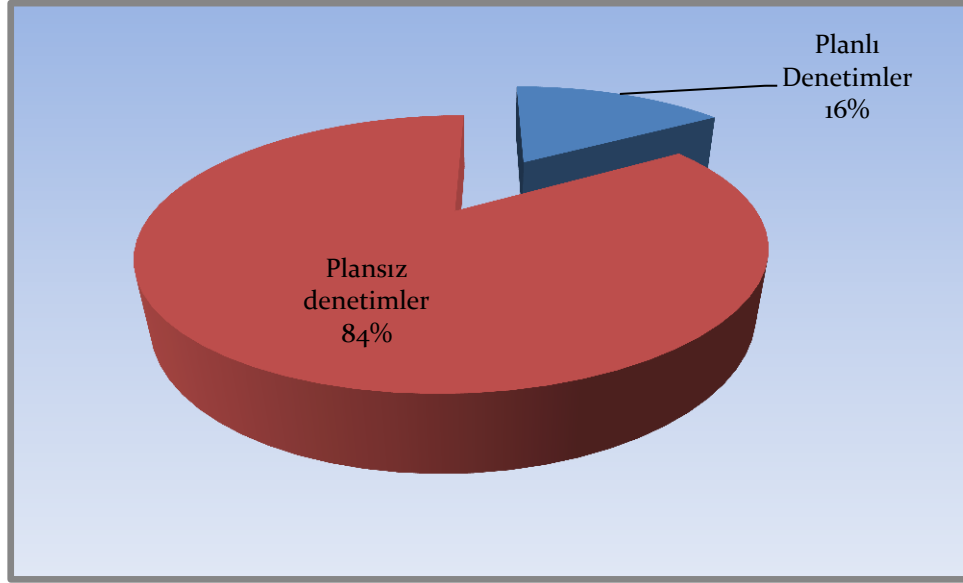
ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.43 - Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	89
Plansız (ani+şikâyet) denetimler	465
Genel toplam	554

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

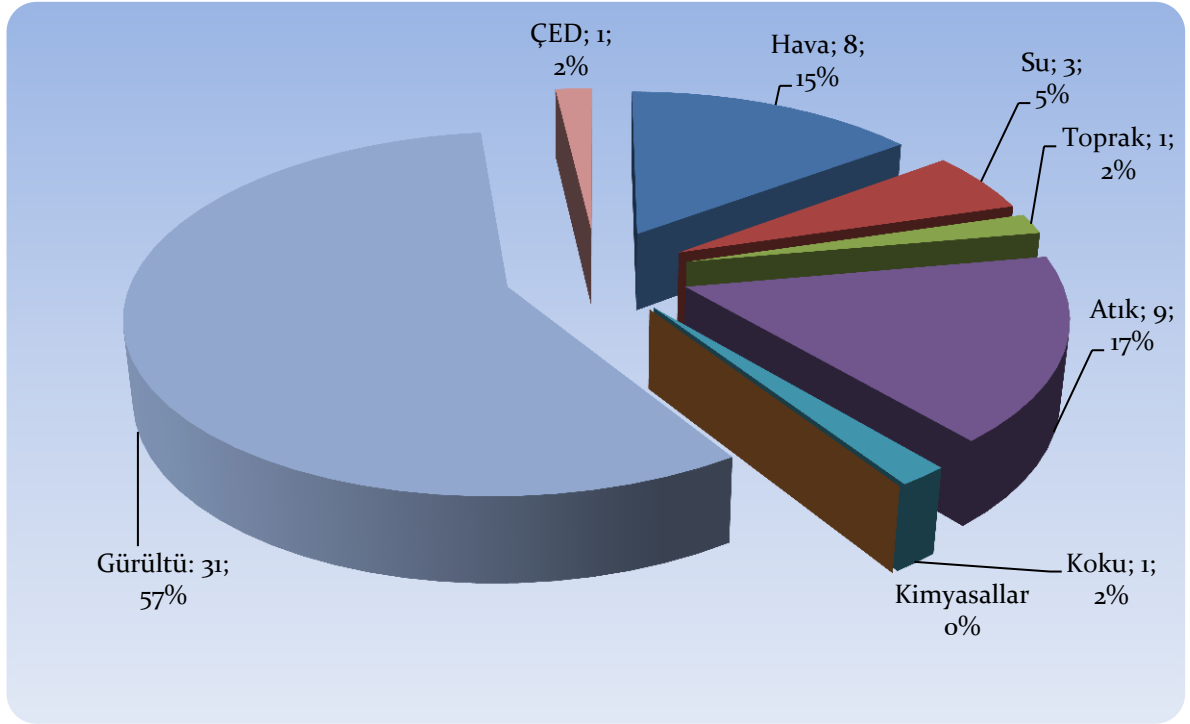
Şekil G.21– Adıyaman ilinde ÇŞİM tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.44 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Koku	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	8	3	1	9	1	0	31	1	54
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	8	3	1	9	1	0	31	1	54
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	100	100	100	100		100	100	

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

Şekil G.22 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı

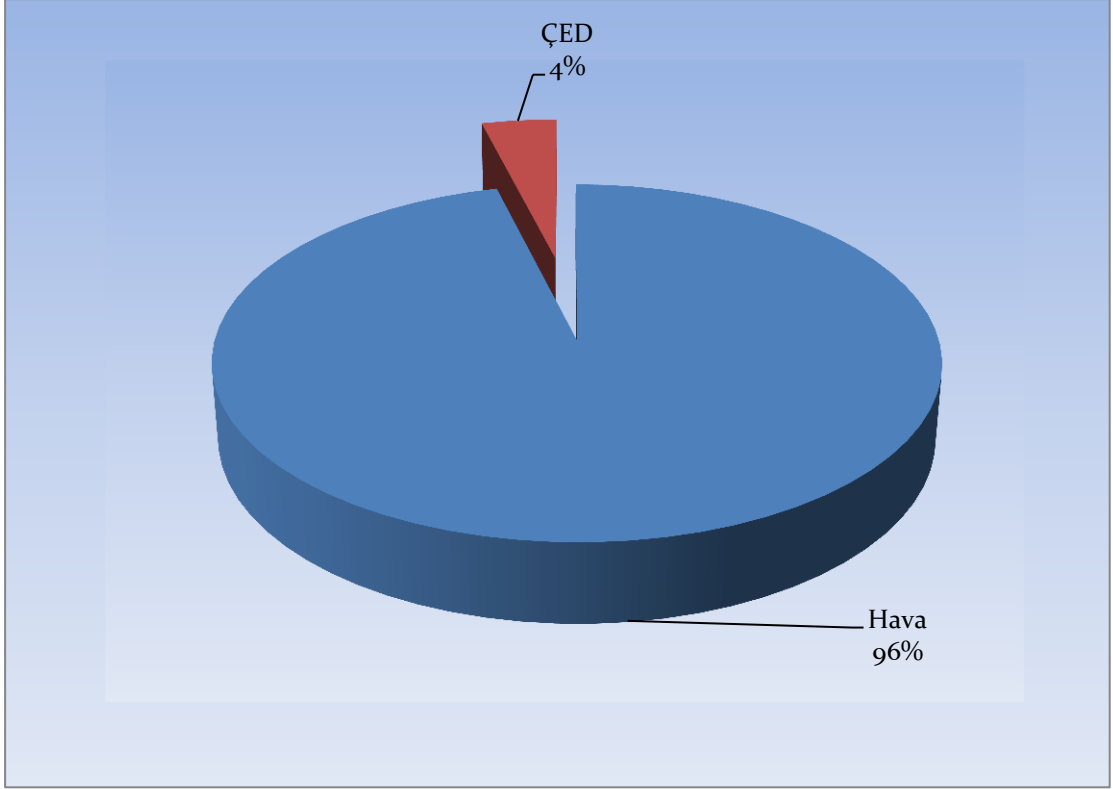
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

G.3. İdari Yaptırımlar

Çizelge G.45 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	153.146,48						129.410,00		282.556,45
Uygulanan Ceza Sayısı	146						6		152

Şekil G.23 – Adıyaman ilinde 2017 yılında ÇŞİM tarafından uygulanan idari para cezalarının konulara göre dağılımı
(Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde 2017 yılında durdurma/kapatma kararı verilen herhangi bir tesis bulunmamaktadır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

2017 YILI ÇEVRE HAFTASI KAPSAMINDA YAPILAN ETKİNLİKLER

-İl Müdürlüğümüz ve Besni Belediye Başkanlığının katkılarıyla “ÇEVRE” konulu resim yarışması düzenlendi ayrıca İl Müdürlüğümüz tarafından stant açılarak çeşitli afiş, dergi, broşür dağıtımı yapıldı.

-Gölbaşı İlçemizde 5-11 Haziran Dünya Çevre Haftası olması nedeniyle Çevre Yürüyüşü yapıldı, "Atık Materyallerden" Giysi Defilesi sergilendi. 5-11 Haziran Dünya Çevre Haftası olması nedeniyle düzenlenen etkinlikte, anasınıfı öğrencileri, geri dönüşümlü malzemelerden yapılan elbiselerle sahneye çıktı. Minik öğrencilerin sahneye çıktığı defilede, tamamı geri dönüşümlü ürünlerden yapılan 18 kostüm tanıtıldı. Öğrenciler poşet, gazete, kağıt, mavi kapak, yapraklar, düğmeler, koliler, plastik tabak, eski CD, torba ve tül perde gibi atık malzemelerden yaptıkları birbirinden ilginç 18 giysiyi bir defile ile sergiledi. Ayrıca bazı anasınıfı öğrencileri de ağaç, yaprak ve çiçek kostümleri ile sahne aldı.

-Yine Çevre Haftası kapsamında Müdürlüğümüz katkılarıyla İlimiz Namık Kemal İlkokulu öğrencileri tarafından “Çevre ve Geri Dönüşüm” konulu tiyatro gösterisi düzenlendi.

2017 YILINDA MÜDÜRLÜĞÜMÜZCE YAPILAN ÇEVRE ETKİNLİKLERİ

2017 yılında Müdürlüğümüzce ilimizde yer alan 15 tane Ana Okulu, İlk Okulu, Orta Okul ve Lisede çevre eğitimleri düzenlenmiştir.

Müdürlüğümüzce Adıyaman Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümüne ÇED eğitimi verilmiştir.

EK-1: 2017 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ARAŞTIRMA FORMU

AÇIKLAMALAR:

İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, illerimizin çevre sorunlarının ve önceliklerinin neler olduğunu ortaya koyan, aynı zamanda bu sorunların kaynaklarını, nedenlerini, sorunun çözümü için ne tür tedbirler alındığı ya da alınması gerektiğini belirten önemli bir çalışmadır. İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Anketi, çevre konusunda karar vericilere ve halka çevresel bilgi sağlamakta, böylece karar verme sürecini desteklemekte ve halkın çevresel konularda bilincini artırmaktadır.

Form doldurulurken;

- 1- Anket formunda doldurulan bilgilerin, “Çevre Durum Raporu” bölümü verileriyle tutarlı olmasına dikkat edilecektir.
- 2- Anket formu doldurulurken, başlıklar altındaki açıklamalara dikkat edilecektir.
- 3- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.); “BU YILKI ÖNEM SIRANIZ” sütununda, anketin ilgili olduğu yıl için geçerli olan önem sırasına göre, maddelerin en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Bütün maddelerin numaralandırılması zorunlu olmayıp yalnızca, ilinizde anketin ilgili olduğu yıl için geçerli maddelerin kendi aralarında sıralanması yeterlidir. “BU YILKI ÖNEM SIRANIZ” sütunlarında yapılan sıralamalarda, rakamlar birbirini takip eder şekilde verilmeli, birden fazla maddeye aynı rakam verilmemelidir.
- 4- Öncelik sıralaması istenen bütün başlıklarda (I.2., I.4., II.4., III.1., III.2., IV.1.); “GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ” başlığı altında, önceki yıla ait anket formundaki sıralamanız tekrar yazılarak, yeni doldurulan yıldaki anket formunun ilgili başlıklarının karşılaştırılması yapılarak, değişiklik olmuşsa nedenlerinin belirtilmesi istenmektedir.
- 5- Anket formunun tüm bölümleri eksiksiz ve doğru olarak bilgisayar ortamında hazırlanacaktır.
- 6- Herhangi bir konuyla ilgili olarak veri ve bilgi temin edilememişse bunun nedeninin belirtilmesi gerekmektedir.
- 7- Her bir çizelgenin altında yararlanılan kaynak/kaynaklar verilmelidir.

BÖLÜM I. HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi Kesme Noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³] 1 Sa. Ort.	NO ₂ [µg/m ³] 1 Sa. Ort.	CO [µg/m ³] 8 Sa. Ort.	O ₃ [µg/m ³] 8 Sa. Ort.	PM ₁₀ [µg/m ³] 24 Sa. Ort.
1 (İyi)	0 – 50	0-100	0-100	0-5500	0-120 ^L	0-50
2 (Orta)	51 – 100	101-250	101-200	5501-10000	121-160	51-100 ^L
3 (Hassas)	101 – 150	251-500 ^L	201-500	10001-16000 ^L	161-180 ^B	101-260 ^U
4 (Sağlıksız)	151 – 200	501-850 ^U	501-1000	16001-24000	181-240 ^U	261-400 ^U
5 (Kötü)	201 – 300	851-1100 ^U	1001-2000	24001-32000	241-700	401-520 ^U
6 (Tehlikeli)	301 – 500	>1101	>2001	>32001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

I.1.1. İlinize ait 2017 yılı içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK	X																									X				
ŞUBAT	X																									X				
MART	X																								X					
NİSAN	X																								X					
MAYIS	X																								X					
HAZİRAN	X																								X					
TEMMUZ	X																								X					
AĞUSTOS	X																								X					
EYLÜL	X																									X				
EKİM	X																								X					
KASIM	X																									x				
ARALIK	x																										x			

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: havaizleme.gov.tr, 2018

I.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2016 yılı Ekim- 2017 Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

Kış sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın bir önceki yılının Ekim ayı ile raporu hazırlanan yılın Mart ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa “X” ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama (µg/m ³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	x																									x				

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: havaizleme.gov.tr, 2018

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2017 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı “X” ile işaretleyiniz.

Yaz sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın Nisan ayı ile Eylül ayı arasındaki 6 aylık ortalama ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa “X” ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama (µg/m³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																														
	SO ₂						NO ₂						CO						O ₃						PM ₁₀						
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	x																														

* Hava Kalitesi İndeksi: 1 (iyi) , 2 (orta) , 3 (hassas), 4 (sağlıksız), 5 (kötü), 6 (tehlikeli)

Kaynak: havaizleme.gov.tr, 2018

I.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

I.2. 'de ilinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Varsa “e. Diğer Sanayi Faaliyetleri” ve “g. Diğer Kaynaklar” ın ne olduğu ayrıca belirtilmelidir. Çevre Durum Raporunun “Hava” bölümündeki SO₂, PM, NO_x, CO gibi ölçüm sonuçlarının il bazındaki aylık ortalaması veya konsantrasyonu en yüksek olan istasyonun aylık ortalama değerleri esas alınır.

KAYNAK	GEÇEN YILKI ÖNEM SİRANIZ	BU YILKI ÖNEM SİRANIZ ¹	ÖNEM SİRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANI Z SEBEBİNİ AÇIKLAYINI Z
a. Evsel ısınma	1	1	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri	2	2	
c. Maden İşletmeleri	5	5	
d. Termik Santraller			
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz).....			
f. Karayolu Trafik	3	3	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz).....	4	4	

¹En önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, ... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri “X” ile işaretleyiniz.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL	1. Merkez	x	x	x	x	x	x	x	x	
İLÇELER	1.Gölbaşı	x	x	x	x	x	x		x	
	2.Kahta	x	x	x	x	x	x	x	x	
	3.Besni	x	x	x	x	x	x	x	x	
	4.Samsat	x		x	x	x	x		x	
	5.Çelikhan	x		x	x	x	x		x	
	6.Gerger	x		x	x	x	x		x	
	7.Sincik	x		x	x	x	x		x	
	8.Tut	x		x	x	x	x		x	

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2018

Tedbirler:

a.	Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b.	Doğalgaz kullanımı
c.	Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d.	Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e.	Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f.	Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g.	Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h.	Denetim
i.	Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

I.4.'de hava kirliliğinin önlenmesinde, yıl içinde, İlinizde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. “Karşılaşılan güçlükler” altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir. Bunların haricinde “diğer” olarak belirtilmesi gereken husus varsa, ayrıca belirtilmelidir.

Karşılaşılan Güçlükler	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	5	5	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması	8	8	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması	1	1	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar	7	7	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler	6	6	
f. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
g. Meteorolojik faktörler	4	4	
h. Topografik faktörler	3	3	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1.3'de il sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yerüstü, yeraltı ve yüzme suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmesi istenmektedir.

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yerüstü sularının kalite sınıflarını Yerüstü Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yerüstü Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
	1	2	3	4	a	b	c	d	e	f	g	h	i
					Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
X						X	X	X	X	X	X		

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2018

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	a	b	c	d	e	f	g	h	i
				Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
Fırat -Dicle	x				X	X	X	X	X	X		

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2018

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.1.3. İl sınırlarında bulunan yüzme sularının kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
	Var	Yok	A	B	C	D	a	b	c	d	e	f	g
							Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.2. Yıl İçinde, İl sınırları içindeki il/ilçelerde atıksuların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri “X” ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.'de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atıksulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen “İl Merkezi” ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1. Merkez							x	x			x	x	
	2.													
	3.													
	.													
	.													
	.													
İlçeler	1.Gölbaşı				x			x	x			x		
	2.Kahta				x			x	x			x		
	3.Besni		x		x			x	x			x		
	4.Samsat		x					x	x			x		
	5.Çelikan		x					x	x			x		
	6.Gerger		x					x	x			x		
	7.Sincik		x					x	x			x		
	8.Tut							x	x			x		
	9.													
	10.													
	11.													
	.													
	.													
	.													

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2018

Kirlilik Nedenleri:

- Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
- Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atıksuların arıtılmaması
- Büyük sanayi kuruluşlarının atıksularını arıtmaması
- Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
- Foseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
- Foseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
- Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
- Kimyasal gübre kullanımı
- Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
- Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
- Hayvancılık atıkları
- Maden atıkları
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Deniz									
1.									
2.									
.									
Göller									
1. Atatürk Barajı		x			x		x		
2. Gölbaşı Gölleri		x			x		x		
3.									
.									
Akarsular									
1. Fırat Nehri					x				
2.									
3.									
.									
Havzalar									
1. Fırat-Dicle Havzası					x				
2.									
3.									
.									
Yeraltı Suları									
1. Fırat Havzası	x		x		x				
2.									
3.									
.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									
.									
Diğer Alıcı Su Ortamları									
1.									
2.									
.									

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2018

Alınan Tedbirler:

- Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
- Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
- Yerleşim merkezinde foseptik kullanılması
- Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
- Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
- Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
- Sanayi kuruluşlarının atıksuları için deşarj izni alması
- Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
- Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,...) işaretleyiniz.

II.4’de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. “Karşılaşılan güçlükler” altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSA NİZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması	4	4	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması	1	1	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler	3	3	
d. Toplumda bilinç eksikliği	2	2	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek* belirtiniz.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSAĞIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı	5	5	
b. Madencilik atıkları	6	6	
c. Vahşi depolanan evsel katı atıklar	1	1	
d. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
e. Plansız kentleşme	4	4	
f. Aşırı gübre kullanımı	2	2	
g. Aşırı tarım ilacı kullanımı	3	3	
h. Hayvancılık atıkları	7	7	
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Adıyaman Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, 2018

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSAĞIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi/Madencilik tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması	1	1	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi	2	2	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması	3	3	
d. Erozyon mücadele çalışmaları	4	4	
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları	5	5	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, 2018

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1, 2, 3, 4, 5, ... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKI ÖNEM SIRANIZ	BU YILKI ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği	1	2	
b. Su kirliliği	2	3	
c. Toprak kirliliği			
d. Atıklar	3	1	
e. Gürültü kirliliği	4	4	
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1’de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1’de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

(ATIKLAR (KATI ATIKLAR VE SIVI ATIKLAR))

İlimiz genelinde merkez ve ilçe belediyelerine ait düzenli katı atık depo alanları ile bertaraf tesisi mevcut değildir. Bu da İlimizde en büyük öncelikli çevre sorununu oluşturmaktadır. İlimizde bulunan katı atıklar (çöpler) düzensiz olarak uygun olmayan şartlarda toplanmakta ve herhangi bir bertaraf işlemi yapılmamaktadır.

Adıyaman il merkezinin mevcut katı atık depolama alanı Atatürk Baraj gölüne yaklaşık 1000-1500 metre mesafededir. Bu alanda çöplerden oluşan sızıntı suları yüzeysel akım göstermemekle birlikte; sızma yolu ile yaklaşık 500 metre ileride İncesu Deresine ulaşmakta buradan da baraj gölüne akmaktadır. Doğal olarak baraj gölündeki kirliliği de zaman zaman arttırmaktadır.

Merkez Belediyesi katı atık depolama alanının düzensiz ve yetersiz olmasından ve ayrıca Adıyaman İlinin kalkınmada öncelikli iller arasında yer almasından dolayı GAP İdaresi tarafından Düzenli Katı Atık Depo Alanı için ÇED raporu hazırlanmıştır. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi için hazırlanarak Bakanlığımıza sunulan ÇED Raporu için Bakanlığımız tarafından ÇED Olumlu kararı verilmiş ancak İdare Mahkemesinin kararı doğrultusunda tüm faaliyetler durdurulmuştur.

Yukarıda bahsedilen bu durumlardan dolayı özellikle yaz aylarında artan koku ile birlikte mevcut durum sivrisinek, karasinek ve çeşitli haşerelerin üremesine uygun bir ortam teşkil etmekte, insan ve çevre sağlığı sorunlarına ve telafisi zor çevre kirliliğine neden olmaktadır.

2017 YILI İL ÇEVRE DURUM RAPORU

II. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Hava kirliliği ile ilgili olarak; Adıyaman İli hava kirliliği bakımından 2. derecede öncelikli iller arasında yer almakla beraber 2004 yılı sonu ve 2005 yılı başlarında hava kalitesi ölçüm istasyonumuz Bakanlığımız tarafından kurulmuş olup, hava kirliliği ile ilgili tüm ölçümler bu istasyon aracılığı ile Müdürlüğümüz tarafından gerçekleştirilmektedir.

İlimizde hava kirliliğinin kontrolü amacıyla İl Müdürlüğümüz Başkanlığında, Emniyet Müdürlüğü ve Belediyeden bir görevli ile birlikte İl merkezine kaçak giren yakıtların denetimi yapılmaktadır. Ayrıca İl merkezinde kömür satış işletmelerinin belirli aralıklarla MÇK kararında alınan kararlara uyulup uyulmadığı denetlenmektedir.

İlimizde faaliyet gösteren ÇİMKO Çimento ve Beton San. A.Ş.'ye ait çimento fabrikası A tipi emisyon izin belgesi verilmiştir.

Mücavir alan dışında kalan yerlerde Jandarma tarafından tutulan anız yangınları ile ilgili tutanaklar İl Müdürlüğümüze gönderilmektedir. Konu ile ilgili olarak 2872 sayılı Çevre Kanununu ve bağlı Yönetmelikler gereği cezai işlemler yapılmaktadır.

İlimizde 14 özel firma 1 de Tüvtürk Mobil araç muayene istasyonuna İl Müdürlüğümüz tarafından Egzoz Emisyon Yetki Belgesi verilmiş olup; ölçümler bu firmalar tarafından gerçekleştirilmektedir.

İlimizde Doğalgaz kullanımının artmasıyla hava kirliliğinin tamamen olmasa bile büyük ölçüde azalacağı tahmin edilmektedir.

Varsa, IV.1'de, "3" ve Sonrası Numara Verdiğiniz Öncelikli Çevre Sorunlarını, IV.1'de Belirlemiş Olduğunuz Sırayla Açıklayınız

III. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

Adıyaman İl genelinde yer altı suyu kirlenmesinin en büyük sebebi, evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesidir. Katı, sıvı ve gaz atıklar alıcı ortama verildikten sonra; iklim durumuna, toprağın yapısına, yeryüzü şekline, atığın cinsine ve zamana bağlı olarak yer altı sularına karışmaktadır. Ayrıca zirai mücadele ilaçlarının aşırı ve bilinçsiz kullanımı önemli bir kirlilik sebebinin oluşturmaktadır. Kanalizasyon sisteminin bulunmadığı yerlerde, tuvalet çukurlarından ve gübrelerden sızan kirli sular yer altı suyuna karışarak, özellikle yaz aylarında ölümlere yol açan bulaşıcı hastalıklara sebep olmaktadır. İlimizde evsel ve endüstriyel atıkların arıtılmadan alıcı ortamlara verilmesi, katı atıkların düzensiz olarak alıcı ortama bırakılması, ayrıca bilinçsizce yapılan zirai ilaçlama ve gübrelemeden dolayı Bölgenin en büyük içme, kullanma ve enerji alanında yararlanıldığı Atatürk barajını kirlettiği tespit edilmiştir. Ancak 2017 yılında Adıyaman Belediyesi tarafından Atıksu Arıtma tesisinin ve Adıyaman Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğünün atıksu arıtma tesislerinin faaliyete geçirilmesiyle bu sorun azalmaya başlamıştır.

TEŞEKKÜR EDERİZ...